

Udeleževanje kasetake zvez. — Cena 30 Din za vso leto. — Za mesecino 60 Din. — Pošta mesečno stori 1 Din. — V inostranstvu dela vsake drobna vročila ali nje prostori 10 Din.

Priloge vsake urede ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, narodna oklanače in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Keplarska ulica štey. 6.

Moje pesmi so steze v Betlehem.
Ali pa so angeli mali,
ki bi vas radi otroška pota peljali
v Betlehem.
Jaz pa hodil bom

z njimi in vami,
in prosil Marijo, naj Jezusa da mi,
da vam njegovo
božično skrivnost povem.

Vital Vodusek: PESML

Političen položaj.

Kakor znano, sodelujejo v vladi štiri stranke: radikalna, demokratska (Davidovičeva), Slovenska ljudska in muslimanska. Naloga te vlade je bila, v splošni zmedni in v veliki razburjenosti po usodepolnih streljih v belgrajski skupščini dne 20. junija vzdržati red in mir, sprejeti najnujnejše zakone, ki že čakajo celo vrsto let ter proračun.

Priznati moramo, da je vlada svojo nalogo dovolj srečno vršila. Dr. Korošec kot notranji minister je ubral srečno taktiko, da proti Hrvatom ni šel kakšne izredne poti, kar bi razburjenje v državi samo povečalo, na drugi strani pa je strogo vztrajal na tem, da se zakon ne krši. S to svojo taktiko je dr. Korošec storil državi zelo veliko uslugo: Hrvatom je vzel možnost, da bi upravičeno po vsem svetu vpili, kako jih v Jugoslaviji preganjajo in bi s tem silno škodili ugledu naše države. Od ugleda države pa je zelo odvisno naše gospodarstvo in naša zunanja politika. Seveda Hrvatje kljub temu vpiljejo in delajo velik vrišč po Evropi, vendar so vse države dobro poučene po svojih poslanikih, koliko je resnice v njihovem pisanju.

Dalje je dosedanja vlada v resnici sprejela mnogo važnih zakonov, ki vsa dolga leta niso prišli na vrsto. Tudi proračun je že predložila in bo brez dvoma pravočasno sprejet.

Razmerje med strankami v vladi je bilo do zadnjih časov prav dobro. Zlasti se razumeta med sabo Slov. ljudska stranka in radikalna stranka, brez katere je v Jugoslaviji nemogoče vladati. Je za Slovenijo tudi prav, da je SLS nastonjena na večjo stranko v državi. Zakaj Slovencev nas je tako malo, da sami ne moremo dobiti doseči, če pa smo zvezani s tako veliko stranko, kot je radikalna, se vendarle marsikaj doseže, kar bi sicer izostalo. Radikali tudi niso nikakšni kulturnobojneži in se v tem oziru z njimi prav lahko izhaja. Pri radikalni stranki je nevarnost to, da je v njej več struj, ki so si med seboj v ostrem nasprotju. Zlasti takozvani glavni odbor stranke je v vednem nasprotju z radikalnimi poslanci. V glavnem odboru namreč sede zlasti oni gospodje radikali, ki so pri zadnjih volitvah propadli in tega ne morejo pozabiti. Vendar zaenkrat ni nevarnosti, da bi se radikalna stranka razcepila.

Slabše je razmerje med demokrati in radikali. Demokrati so stari nasprotniki radikalov in njihovi tekmeči. Zato bi v vladi radi več pomenili. Odtod vedno godrnjanje. Na drugi strani so bili zlasti nekateri silno hudi na dr. Korošca, ker neče nad Hrvatje z bičem in korobačem kot svoj čas zloglasna Pribičević-Zerjavova vlada. Kljub temu pa to ne zadržuje njihovega voditelja Davidoviča, da se ne bi skrivaj razgovarjal (čeprav le po svojih odposlancih) s Pribičevićem in radičevci. Davidoviču se je celo zardelo, da bi mogel celo hrvatsko opozicijo dobiti na svojo stran, prevzeti vlado in izvršiti volitve.

Zato je bilo v zadnjem času vedno več govora o vladni krizi, ki pa se seveda najbrže ne bo razvijala po Davidovičevih na-

črtih. Vse kaže, da bi naslednjo vlado sestavili radikali, SLS in muslimani. Večino bi imeli. Izgubili bi jo pa, če bi Hrvatje zopet prišli v skupščino. V tem slučaju pa je ta velik uspeh, da bi Hrvatje s tem pripoznali svojo zmoto in bi bila tako državna kriza rešena. Zato sedanja vlada ne bi bila preveč huda na g. Davidoviča, če uide k opoziciji in pripelje Hrvatje zopet v skupščino.

Hujše so razmere v takozvani kmetško-demokratski koaliciji (KDK), ki jo sestavljajo radičevci in pribičevci. Radičevci izjavljajo, da ne gredo nikdar več v Belgrad, da hočejo imeti svojo lastno državo, s Srbi in Slovenci skupaj pa samo še kralja, drugega nič. Mnogo pa jih je celo med njimi, ki sploh mislijo na popolnoma samostojno hrvatsko državo ter iščejo pomoči pri Madjarjih in Italijanib, naših najhujših sovražnikih. V radičevske vrste so se zlasti vrnili razni od Italijanov in Madjarov plačani ljudje, ki delajo za razpad Jugoslavije v korist Italije, ki bi pograbili Slovenijo in Dalmacijo, ter Madjarov, ki si tudi obetajo lepe kose jugoslovanske zemlje. Hrvatom obetajo Italijani Reko in in samostojnost. Oboje pa bi bilo seveda pod italijansko komando — tega menda Hrvatje ne vidijo.

Mi smo prepričani, da je preprosto hrvatsko ljudstvo odločno proti takim veleizdajalskim načrtom. Vemo pa tudi, da so bili vodilni Hrvatje skozi vso zgodovino slabi politiki in radi tega vedno tepeni. Tako se bo zgodilo tudi zdaj. Menda Angleži in zlasti Francozi nimajo prav nobene interesa, da bi Italija sedla na Balkan in dobila ključ na vzhod, kjer hočejo imeti Francozi in Angleži prvo in odločilno besedo.

Nasprotno od radičevcev je pa Pribičevićeva stranka strogo centralistična in neče o razrušitvi centralizma niti slišati, čeprav je samo centralizem, ki sta ga ustvarila v prvi vrsti Pribičević in Zerjav, pripeljal državo v zmedo. Ko bi imeli avtonomijo, ki jo je poudarjala SLS od začetka, bi imeli Srbi, Hrvatji in Slovenci vsak svojo zbornico in bi se ne bilo treba streljati v belgrajski narodni skupščini.

Samostojni demokrati so zato danes v strahotni zadregi: na eni strani gredo skupaj s takimi, ki o državi sploh nečejo več slišati, na drugi strani pa so v sreju za najstrožji centralizem.

Zerjavovska stranka v Sloveniji, ki je svoj čas povsod vohala protidržavne elemente ter organizirala zločinske tolpe, ki so brez sleherne sodbe lahko pobijale te »protidržavne« elemente, ta stranka danes sama drži lojtro resničnim protidržavnim ljudem, ki imajo veliko besedo v KDK. Vrhu tega je žerjavovcem začelo primanjkovati denarja: državne kase ni, banke se jih od daleč izogibajo, da se jim kaj tcega ne primeri kot se je Slavenski, ki so jo žerjavovci skubli do nagega. Zato se na vse kriplje trudijo, da bi se zopet pririli kam bližje. V ta namen so sedaj pripravljene zapustiti Pribičevića ter so pripravljene preiti v stranko Davidoviča, ki so ga tekom zadnje-

VABILO

na občni zbor Jugoslovanske kmetске zveze, ki se bo vršil v petek, dne 28. decembra 1928 ob 14. uri v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva* in tajništva.
3. Sprememba pravil J. K. Z.
4. Razgovor o gospodarskih vprašanjih.
5. Slučajnosti.

Janez Brodar, načelnik.

ga leta opsovali v svojih časopisih kot najnesposobnejšega človeka. Sedaj hodijo žerjavovci po deželi ter po sestankih svojih zaupnikov sprašujejo, kako bi pristaši kaj pogledali, če bi nekega dne vrgli svojo dosedanjo edinozveličavno stranko med staro šaro in s polno paro zajadrili tja, kjer »bolj kaže«. Saj programa itak ne bo treba menjati, ker ga nič nimajo razen boja proti »klerikalcem«. No, kopje proti klerikalcem bodo pa tudi še naprej lahko vtičeli.

Slišimo, da pristaši kaj čudno gledajo: danes bodo morali to preklinjati, kar so še včeraj blagoslavljali, in to blagoslavljati, kar so včeraj preklinjali. Ali naj na ves evangelij, ki sta ga dan za dnem oznanjevala »Domovina« in »Jutro«, zdaj kar na celem pljunejo? To gre tudi liberalnemu birtu težko v glavo.

Res, težko in obenem grozno smešno je biti slovenski liberalec.

Kako se godi kmetiskim delavcem v Rusiji.

Pred kratkim je izšla v Nemčiji velika knjiga voditelja ruskih boljševikov Leva Trockega z naslovom: Kakšen je dejanski položaj v Rusiji. Trocki je, kakor znano, eden glavnih generalov ruskih boljševikov, ki se je sprl s sedanjimi močtci v Rusiji samo zato, ker so mu bili ti premalo rdeči. Posebno pa jim je Trocki zameril, da so predobrili proti kmetu, ki da bi morali čisto zastoj prehraniti prebivalstvo v mestih in predvsem fabrično delavstvo. Trocki torej ni noben prijatelj kmetov in se zato ni bati, da bi poročal pristransko v korist kmeta. Iz vse Trockijeve knjige pa se tudi vidi, da je Trocki še vedno odločen boljševik, ki hoče o boljševiki Rusiji poročati samo dobro. Toda resnica je v Rusiji danes tako žalostna, da je niti Trocki ne more prikriti in tako piše Trocki o življenju ruskega kmetškega delavca pod boljševiško vlado to-le:

»Od približno 3 in pol milijona kmetiskih delavcev na deželi je 1.600.000 pomožnih delavcev in sicer moških in žen. Samo 20 odstotkov od teh je strokovno organiziranih. Državni popis mezdnih pogodb, ki so pogosto tako nizke, da pomenijo v praksi suženjstvo, se je komaj pričel. Medse kmetiskih delavcev navadno ne dosežajo zakonitega minimuma — in to pogosto celo na sovjetskih

Silvovko, brinjevec, pellinovec, rum in hrufevec

si lahko napravite z našimi esenci. Steklenica za napravo 4-5 l žganja stane samo Din 20,-, po pošti Din 32,-. Tudi navodilo na vsaki steklenici. - Samo v drožeriji **A. Kanc sinova**, Ljubljana, Z. dovska ul. 1

posestvih. Povprečno ne znašajo resnične mezde več ko 63 odstotkov predvojnih mezd. (Vsi komunisti pa trde, da so bile predvojne mezde v Rusiji pravi skandal, tako so bile nizke. V komunističnem »razju« je torej ta skandal še zrastle. Op. ured.) Delovni dan traja redko manj ko deset ur. Večinoma pa je sploh neomejen. Mezde se izplačujejo delavcem zelo neredno, dostikrat šele po neznosnem obotavljanju. To obupno stanje kmetskih delavcev ni samo posledica težav, ki jih povzroči socializem v agrarno zaostali deželi. Brez dvoma je to stanje povzročila tudi napačna smer vladnega dela, ki je predvsem skrbela za gornje sloje (tako postopajo komunisti! Op. ured.), ni se pa menila za nižje sloje v vasi. Moramo ustanoviti splošno in sistematično obrambo za kmetškega pomožnega delavca ne samo proti bogatemu, temveč tudi proti srednjemu kmetu.

Tako opisuje Trocki stanje kmetškega delavca v komunistični Rusiji. Iz Trockijevih besed se jasno vidi, da se goji ruskemu kmetškemu delavcu obupno slabo in da je danes slabše plačan ko pred vojno, pa čeprav je bilo takrat vse cenejše. Iz Trockijevih besed pa se vidi ena še bolj značilna stvar, da namreč Trocki in njegovi komunistični prijatelji ne vedo, kako bi kmetškemu delavcu pomagali in da jih to tudi ne briga. Kar bodo naredili, bo samo to, da bodo kmetškega delavca hujskali tudi proti srednjemu kmetu, da bodo torej skušali bedo kmetškega delavca strankarsko izkoristiti. Mesto zaslužka in dobre mezde, bodo dali delavcu hujskarijo, od katere bo komunistična stranka imela morda za trenotek korist, kmetški delavec pa gotovo samo škodo.

Tako je komunistično delo za kmeta v praksi in Trockijeve besede pokličite v spomin našim rdečkarjem, če bi hoteli pri nas prodajati falitne komunistične ideje. Samo zguba so te ideje in da za kmeta in kmetškega delavca zlasti, je priznal in dokazal — sam Trocki.

**Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela 'Union'.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti
poroštvu i. t. d.**

FIGE in SLIVE

dobite najceneje pri **FRAN POGAČNIK-u** v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36.

d. Kdo navija davke? Somišljenik nam poroča: Opozorjen po članku g. obl. posl. Tomazina sem opozoril nekoga, ki je tožil, da so mu letos davke za 100 odstotkov zvišali, naj gre k davkarji ter zahteva še enkrat izkaz dolžnih davkov. Mož se je prismejal k meni in dejal, da sem mu prihranil 400 Din, kajti novi račun je bil več ko polovico manjši! To se ni zgodilo v Krškem!

d. Vlada zahteva, da so vagoni topli. Generalno ravnateljstvo državnih železnic v Belgradu je izdalo podrejenim postajam stroga in točna navodila, kako morajo skrbeti, da bodo vlaki v zimski dobi dobro in zadostno ogrevani. Garniture vlakov morajo biti ogrevane brezpogojno na izhodni postaji še pred vstopom potnikov v vagon. Direktni kurzni vozovi, ki čakajo na priključnih postajah se morajo ogrevati brezpogojno ves čas čakanja. V izhodni postaji vlaka se morajo postajni načelniki osebno prepričati še pred vstopom potnikov v garnituro, če so vozovi dovoljno ter morajo morebitne nedostatke odpraviti še pred odhodom vlaka. Sprevodniki morajo med vožnjo paziti, da so vrata in okna zaprta, da se vrata zapirajo tudi med postankom vlaka in se s tem prepreči veliko razmraženje notranjosti vozov. V interesu potnikov samih je, da i sami skrbje za dovoljno gorkoto v vozovih in da ne odpirajo po nepotrebnem vrata in okna.

d. Nove katastrske uprave. Uradne »Službene novine« objavljajo odločbo finančnega ministra, po kateri se bodo 1. I. 1929 ustanovile nove katastrske uprave. V območju ljubljanskega finančnega ravnateljstva se ustanovi deset katastrskih uprav: 1. Ljubljana za Ljubljano-mesto in okolico, Litijo, Kamnik in Logatec, 2. Novo mesto za Novo mesto in Črnomelj, 3. Kranj za Kranj, Radovljico in Škofjo Loko, 4. Kočevje, 5. Brežice za Brežice in Krško, 6. Celje za Celje, Laško, Konjice in Šmarje pri Jelšah, 7. Slovenjgradec za Slovenjgradec, Prevalje in Gornji grad, 8. Maribor za Maribor, Slovensko Bistrico, 9. Ptui za Ptui in Ljutomer, 10. Murska Sobota za Mursko Soboto in Delenjo Lendavo.

d. Koliko davčnih uprav bomo imeli po novi uredbi. Po novi uredbi v davč. upravah se bodo ustanovile v Sloveniji davčne uprave: v Radovljici, Kranju, Kamniku, Ljubljani (dve, ena za Ljubljano-mesto in ena za Ljubljano-okra), Kočevju, Črnomlju, Novem mestu, Krškem, Litiji, Laškem, Gornjem gradu, na Prevaljah, v Celju, Šmarju pri Jelšah, Mariboru, Ptuiu, Ljutomeru, Brežicah, Murski Soboti, Slovenski Bistrici, Slovenjgradcu, Dolnji Lendavi, Škofji Loki in Konjicah.

d. Trafikantom bo zvišan odstotek zaslužka od 4 na 5%. Jugoslovanski klub je v novembru posredoval pri monopolski upravi, naj se z ozirom na bedni položaj večine trafikantov in invalidov zopet zviša odstotek zaslužka pri prodaji tobačnih izdelkov od 4 na 5 odstotkov. Finančni minister je na zopetno posredovanje našega poslanca g. Žebota pristal na zvišanje in že podpisal tozadevni odlok.

d. Krediti za izplačilo zaostali invalidnin se bodo na prizadevanje poslancev SLS otvorili še v tem letu.

d. Za delavce na progi in dnevničarje. Ker je prejšnji železniški minister general Milosavljevič porabil od začetka 1928 do avgusta 1928 iz tekočih dohodkov železnice več sto milijonov za zgradbo drugega tira Belgrad—Vinkovci—Novska, je na koncu proračunskega leta zmanjkal kredit za delavske mezde, urnine in plače dnevničarjev. Po izrazu ljubljanskega ravnateljstva manjka samo v Sloveniji za stroj, oddelek 4.700.000 Din, za vzdrževanje prog 2 milijona in za prometno službo 3 milj. Din. Za celo državo zahteva železniški minister naknadni kredit 300 milijonov Din. Finančni minister se temu protivi. Med železniškim in finančnim ministrom se vršijo pogajanja za nakazilo tega kredita. — Poslanca Pušenjak in Kremžar sta prejšnji teden v tej stvari posredovala in zahtevala izplačilo naknadnega kredita. Včeraj in danes je posl. Žebot obiskal merodajne činitele in jim predložil, da bi bila največja nesreča, ako bi se na zimo odpustili dnevničarji in delavci na progi in bi se delo omejilo na 4 dni. Od sedanjih pogajanj in od slišča finančnega ministra je odvisno, kako se bo ta pereča zadeva uredila.

d. Kmetijski tečaj oblastnega odbora. Ljubljanski oblastni odbor pripravlja načrt, da izvede v zimskem času večje število kmetijskih poučnih tečajev in predavanj iz vseh panog kmetijstva, zlasti pa: o pravilnem obdelovanju zemlje, o pravilnem gnojenju, o uporabi umetnih gnojil, o važnosti čiščenja semena in o uporabi važnosti odbranega semena, o travništvu in pridelovanju krme in živinorejji, o živinorejskih zadrugah in gnojnih jamah, o mlekarstvu, o kmetijskem zavarovalništvu, o kmetijskem vnovčevanju in pridobivanju trga, o kmetijski trgovini, industriji in borzništvu ter o kmetijskih organizacijah in knjigovodstvu, o vinogradništvu in sadjarstvu. Za vsa ta predavanja bo dal oblastni odbor na razpolago svoje strokovnjake. Interesenti, to je predvsem občine, Kmetijska društva, Kmetijske zadruge in vse ostale gospodarske korporacije, ki žele zgoraj mišljena predavanja ali tečaj, naj vložijo v najkrajšem času prošnje na oblastni odbor, v kateri se pa morajo obenem zavezati, da bodo poskrbele za zadostno število udeležencev. Oblastni odbor si pridruže pravico razpolaganja s predavatelji, kakor tudi določanje predavalnih predmetov za slučaj, da bi za kak poseben predmet bilo preveč interesentov.

d. Kako napredujejo priprave za Prago. V pisarno JOZ prihajajo dnevno prijave in vprašanja glede izleta v Prago. Doslej je priglašenih že par stotin izletnikov, samo iz Ljubljane jih je mnogo čez 100. Pridno se priglašajo telovadci, telovadkinje tudi in imajo izmed žensk večino. Par telovadnih vrst se je že prijavilo, pričakuje se jih še več. Oglasilo se je že no-

kaj kuharjev, ki bodo oskrbovali v Pragi našim izletnikom dobro domačo hrano; kuharjev bo treba več in naj se še kdo javi, ki je že imel kdaj opraviti s kuhanjem, morda pri vojakih ali drugače v kakšni službi. — Zelo zaželjene so naredne noše in prosimo zlasti lastnike istih, da pohite z Orli in ostalimi izletniki v Prago, kjer bodo nastopili v posebnem sprevedu v zboru mnogo tisočev najpestrejših narodnih oblačil. Potovanje stane z vso oskrbo 750 Din, plačuje se v obrokih po 100 Din. Če se še nisi, takoj se prijavi, ako kaniš iti!

d *Občinski odbor v Kranju* je oprostil kino v Narodnem domu plačila občinske takse za kinopredstave. Oblastni odbor je ta sklep razveljavil in občina se je pritožila na upravno sodišče, ki je te dni razsodilo, da je pravica na strani oblastnega odbora. Občina torej nima pravice nikomur znižati ali odpustiti takso, ako zakon tega izrečno ne omenja.

d *90letnico rojstva* je dopolnil 21. dec. msgr. Tomo Zupan.

d *Novi zakon o notarjih*, ki ga je za našo državo sestavil Slavoljub Sova, predsednik banskega stola v Zagrebu, bo vzela v januarju v pretres posebna komisija.

d *Sedaj ko narodna skupščina se ne zboruje* delujejo naši poslanci prav pridno v raznih parlamentarnih odsekih. V finančnem odboru je bil državni proračun v načelu že sprejet. Ob tej priliki je finančni minister poudaril, da je proračun sicer nekoliko povečan, vendar ne v stvarnosti, ker se je v preteklem letu namreč delalo preko proračuna. Dobiček in izdatki za državna podjetja so veliko večji, tako da so stvarni izdatki manjši kakor lani. — Odbor za ljudskošolski zakon tudi pridno razpravlja o njem. Na prizadevanje poslanca Kremžarja med drugim je bila sprejeta določba, da se je pri oddajanju stalnih učiteljskih mest ozirati na željo šolskih občin, izraženo po krajnih šolskih odborih.

d *Za pospeševanje tkalstva*. Ljubljanski oblastni odbor je naročil iz Čehoslovaške vzorna krosna za tkanje, s katerimi gre tkalsko delo neprimerno bolje in hitreje od rok kakor s primitivnimi krosni, ki jih uporabljajo naši ljudje. Oblastni odbor bo sedaj organiziral več tečajev s temi krosni, da se ljudje, ki se s tem pečajo, uvedejo v nov način tkanja.

d *60letnico rojstva* je praznoval te dni vsem Gorenjcem in tudi mnogim drugim znani župan v Breznici g. Janez Finžgar. Naj Gospod vsestransko delavnega moža ohrani še mnoga leta.

d *Za izseljence*. Naša predstavništva v inozemstvu (konzulati, poslaništva) se pritožujejo, da se jim naši državljani, ki se mudijo v inozemstvu, ne prijavijo odnošno, da se prijavljajo šele, kadar jih ravno potrebujejo za kako posredovanje v svojo korist in zaščito. Posledica tega je, da predstavništva nimajo potrebnega pregleda nad našimi rojaki, ki bivajo v njihovem območju ter jim radi tega tudi ne morejo pročiti morebitne pomoči in zaščite. V obojestransko korist pa je, da predstavništva vedo, kateri naši državljani so v njihovem področju. Zato naj vsak naš državljan, ko prispe v inozemstvo in kamor pri-

spe, to takoj javi pristojnemu našemu konzulatu odnosno poslaništvu, bodisi ustno, bodisi pisмено. Ako pa v tistem kraju ni našega predstavništva, naj bivanje prijavi najkasneje v roku 10 dni onemu predstavništvu, v čigar območje pripada kraj. V prijavi naj navede ime in priimek, rojstni kraj, poklic, oblastvo, ki mu je izdalo potni list, številko potnega lista in čas, do katerega mu velja potni list ali vizum, dalje, koliko časa se namerava muditi v dotičnem kraju in svoj točen naslov.

d *Občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze* se je vršil 16. dec. v dvorani ljubljanskega Rokodelskega doma. Ta zbor je prav lepo uspel in dokazal, da se slovenski obrtnik dobro zaveda svojih dolžnosti in svoje pomembnosti za narodno gospodarstvo, da pa hoče tudi priti do svojih pravic. S pomočjo oblastnega odbora bodo dosegli obrtniki dve važni ustanovi obrtnopospesovalni urad in obrtni muzej. Tudi bo glasilo obrtnikov »Jugoslovanski obrtnik« prihodnje leto redno izhajal, ker so potrebna sredstva zagotovljena.

d *Novo tovorno železniško postajo* dobi Zagreb. Te dni so že izročili prometu prvih pet tirov.

d *Četrtno glavnega dobitka* državne razredne loterije v znesku 300.000 Din je zadel neki mlinar iz Branjinoga vrha v Baranji.

d *Spomenik pokojnega kralja Petra Osvoboditelja* so slovesno blagoslovili ta mesec v Bečkereku v Vojvodini.

d *Koliko časopisov je v Jugoslaviji prepovedanih*. Po uradnih poročilih znaša število pri nas prepovedanih časopisov in brošur okrog 300, ne všteti italijanskih. Največ je prepovedanih avstrijskih (84), severnoameriških 55, nemških 28, bolgarskih in grških 23, francoskih 16, švicarskih 5, turških 4, albanskih, finskih in poljskih po 1. Pri 24 prepovedanih časopisih se sploh ne ve, kje izhajajo. Največ predmetnih listov se tiska v tujini v arbohrvaškem jeziku in je torej jasen njih namen in pomen. Poleg tega je prepovedano vse časopisje sovjetske Rusije.

d *Jugoslovanski inženjer Božić* je iznašel zavoro za vagon, ki je popolnejša od vseh dosedanjih. Ta zavora je bila nedavno preizkušena od mednarodne železniške komisije na progi Zagreb—Karlovec in je bila te dni Božičeva zavora na mednarodni železniški konferenci v Parizu sprejeta v uporabo, s čemer se je ugled naše države v zunanjem svetu zelo dvignil.

d *Novo bolnico* za kožne in podobne bolezni so otvorili nedavno v Zagrebu. Poleg teh tudi poseben bolniški oddelek za otroke.

d *V Splitu je umrl* tamošnji italijanski konzul Castegnetti. Zadel ga je kap.

d *183.424 državnih uradnikov* ima ta čas Jugoslavija.

d *Polpolno finančno ravnateljstvo* dobi mesto Mostar. Njegov delokrog bo poleg Hercegovine še jugovzhodna Bosna (Livno, Duvno, Prozor) in cela južna Dalmacija. Finančna direkcija v Dubrovniku pa bo ukinjena.

d *Sin pokojnega Štefana Radića* Vladimir študira kakor znano na stroške našega kralja v Franciji. Na narodni praznik 1. de-

cembra so v Nantesu na francoskem blagoslovili in spustili v morje našo podmornico »Smjelic«. Pri tej slavnosti je bil navzoč tudi sin pokojnega Radića. Izjemoma so mu proti obstoječim predpisom dovolili, da si je ogledal seslav in tudi vse prostore podmornice.

d *Umrli je g. Mirko Lovrinšek*, dekan in župnik na Vivodini, ki je belokranjska župnija že na Hrvaškem.

d *Občinske volitve v Križah pri Trzinu* so dale SLS skupno 294 glasov in 15 odbornikov, ostalim listam pa 197 glasov in 10 odbornikov.

d *Nikdar preje ni doživel Zagreb* takega napredka in takega razširjenja ko pod Jugoslavijo. In še nikdar ni Zagreb sezidal v enem letu 670 hiš, kakor letos. A baš to leto jadikuje Zagreb najbolj glasno, baš to leto po vsem svetu kriči, da mu ni za živeti. — Čudni ljudje!

d *Pametna odredba*. Na predlog raznih ravnateljcev je ministrstvo prosvete prepovedalo obiski plesnih šol vsem učencem in učenkam.

d *Oblastni odbor vrača ljudstvu* oblastne doklade. Na seji dne 19. decembra je oblastni odbor razdelil zopet sledeče podpore: Krajevnim šolskim odborom: na Blejski Dobravi za novo šolsko poslopje 20.000 Din; na Dolenji Brigi za novo šolsko poslopje 20.000 Din; v Krvavi peči za novo šolsko poslopje 20.000 Din; v Motniku za novo šolo 20.000 dinarjev; v Mrzlavi vasi za novo šolo 30.000 Din; v Osilnici za šolsko poslopje 10.000 Din; v Reichenau za novo šolo 20.000 Din; v Semiču za šolsko poslopje 50.000 Din; v Skocijanu pri Turjaku za novo šolsko poslopje 10.000 Din; v Brezju, občina Dobrova za šolo 20.000 Din; v Sevodnju, občina Oslica za novo šolsko poslopje 50.000 Din; v Selih pri Kamniku za novo šolo 30.000 Din; na Vranji peči za preureditev šolskih prostorov 30.000 Din; v Blogovici za prireditev šolskih prostorov 15.000 Din; v Drašičih za prireditev šolskih prostorov 10.000 Din; v Rajhenburgu za popravo šole 22.000 Din; v Št. Petru

hripavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele

V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.

pri Novem mestu za popravo šole 30.000 dinarjev; v Velikem Podlegu za popravo šole 10.000 Din; v Cerkljah ob Krki za popravo šole 5000 Din; na Trebeljnem 10.000 Din; na Rudniku pri Ljubljani za nadzidavo šolskega poslopja 10.000 Din; v Št. Vidu nad Cerknico za popravo šole 40.000 Din; v Kropi za popravo šole 5000 dinarjev; v Zlatem polju za šolo 10.000 dinarjev; v Št. Rupertu na Dolenjskem 10.000 Din; v Dol. Podgori za šolski vodnjak 1500 Din; v Ihanu za šolski vodnjak 1000 Din; v Mokronogu za šolski vodnjak 1000 Din; v Podbrezju za šolski vodnjak 3000 Din; v Prežganju za šolski vodnjak 1000 Din; v Pišecah za šolski vodnjak 1500 Din; v Reki nad Laškim za šolski vodnjak 1500 Din; v Sromljah pri Brežicah 2000 Din; v Lešah za vrtno ograjo 2000 dinarjev; v Logu za vrtno ograjo 5000 dinarjev; v Naklem za vrtno ograjo 5000 dinarjev; v Škocijanu pri Mokronogu za vrtno ograjo 4000 Din; v Nevljah za vrtno ograjo 3000 Din; v Ambrusu za napeljavo elektrike v šoli 1250 Din; v Črneči vasi za škarpo in streho 8000 Din; v Hinjah za dohod k šoli 2500 Din; pri Sv. Križu pri Kostanjevci za šolske namene 1000 Din; v Trzinu za šolsko drvarnico 2000 Din; v Preddvoru za šolsko drvarnico 2000 Din; v Št. Jerneju na Dolenjskem za šolske namene 5000 Din; v Dobovi 10.000 Din; v Smledniku za šolo in vrtno ograjo 3000 Din. — **O b č i n a m:** Zminec za šolo v Gabrku 80.000 Din; Stari trg za šolo na Gornjem Jezeru 50.000 Din; Medvode za novo šolo v Preski 30.000 Din; Rovte za šolo v Rovtah 50.000 Din; Dolenja vas pri Ribnici za prireditev šolskih prostorov 5000 Din; Volčji potok za popravo šole v Radomljah 10.000 Din; Brezovica za šolo v Notranjih goricah 10.000 Din; Lichtenturnovemu zavodu v Ljubljani za šolo 10.000 Din.

d Oblastni odbor ljubljanski je v zadnji seji odobril še sledeče podpore: Raznim prosvetnim napravam v ljubljanski oblasti 10.500 Din. — Za slovenska dekleta v Belgradu 5000 Din. — Za premovanje goveje živine v Jurkloštru, v Dolu pri Hrastniku in Loki pri Zidanem moštu vsega 6500 Din. — Iz postavke za gasilstvo 1000 dinarjev. Podpore za povzdigo šolstva objavljamo na drugem mestu.

d **Požar v Gradcu v Beli krajini.** Te dni je ponoči izbruhnil požar pri posestniku Janezu Kraševcu in Martinu Kovačiču. K sreči je požar opazila žena mizarkega mojstra Jožeta Jakše, ki je hitro zbudila svojega moža. Jakša je stekel kar bos v nočni obleki klicat po vasi ognjegasce. Motorno brizgalno je kar sam pripeljal. Kmalu so bili na mestu tudi gasilci. Če ne bi bili požara pravočasno opazili in če ne bi bili ognjegasci takoj na mestu, bi skoro gotovo bil sedaj dober del Gradca žrtev plamenov. Pogoreli sta domačiji dveh posestnikov, poleg njih pa sta utrpela znatno škodo še dva druga posestnika. Skupna škoda znaša okrog 50.000 Din. Posestnik Janez Kraševac ni bil zavarovan, posestnik Martin Kovačič je bil zavarovan pri Vzajemni zavarovalnici za 4000 Din, posestnik Janez Župec pa je bil zavarovan pri »Slaviji«. Župec se je dal 15. septembra zavarovati še pri Vzajemni zavarovalnici, vendar

pa do dne požara še ni plačal zavarovalnice. Kljub temu je Vzajemna zavarovalnica izplačala obema posestnikom polno odškodnino, za kar sta ji oba posestnika zelo hvaležna.

d **Slamovoznica mu je odtrgala vseh pet prstov.** V petek 14. dec. je slamovoznica odtrgala Jožetu Zagorec, doma iz Javorovice pri Št. Jerneju, ki je služil pri Strojini v Ostrogu, vseh pet prstov na roki.

d **Strajk je izbruhnil** v oddelku za popravo lokomotiv v Smederevu. Stavka 300 delavcev.

d **Zavirač se je smrtno ponesrečil.** Pretekli teden je na progi Mala Krsna—Belgrad—Požarevac, kjer se je pred kratkim pripetila velika železniška nesreča, zopet prišlo do le malo manjše nesreče. Zeblizu Požarevca je iztiril vagon in potegnil za seboj še 11 vagonov. Vsi vagoni so bili uničeni. Pri tem je smrtno ponesrečil zavirač Arzen Radojčić. Radi iztirjenja vagonov je bila proga v dolžini 200 metrov porušena in neuporabna. Komisija je ugotovila, da je vlak iztiril radi tega, ker je bil na tračnicah led, pragovi pa so bili slabi.

d **Ze zopet nesrečni alkohol.** Kmetška fanta Viktor in Jurij sta prišla v Maribor in na vso moč popivala. Ko sta se zvečer vračala proti Slovenski Bistrici domov, sta se naenkrat sprla in se nazadnje prav hudo spoprijela. Viktor je hotel bržčas kot zmagalec zaustiti bojno polje ter je navalil na nasprotnika z nožem. Smrtonosen udarec pa je prestregel z lastnim telesom posestniški sin Anton Zupan, ki ju je hotel pomiriti in ki je med vožnjo v tukašnjo bolnico izdihnil. Viktor pa se je sam javil mariborski policiji. Izročili so ga sodišču.

d **Tatvina državnega kovanege denarja.** V sušaško pristanišče je priplul francoski parnik »Tenerife«, ki je pripeljal iz Francije letala in državni kovani denar. Izdelan v Franciji. Tovor je pregledal višji uradnik Narodne banke z dvema nižjima uradnikoma. Ugotovili so, da je izginila vreča z 20.000 Din. Uvedena je bila preiskava, ki je ugotovila, da je nekdo na nepojasnen način ukradel to vrečo na Sušku. Obmejna policija vztrajno nadaljuje preiskavo.

d **Pri čiščenju štedilnika našla ukradeni denar.** Neka Anica Župa v Splitu je našla te dni v štedilniku v pepelu zla'va vrednosti nad 30.000 Dln. Zlato ji je bilo ukradeno mesec dni. Ukradla ji ga je služkinja in skrila v pepel, sedaj pa ga je Anica Župa našla pri čiščenju štedilnika. Presenečenje je bilo sveda prijetno, vendar pa je le čudno, da gospodinja ni mesec dni osnažila štedilnika.

d **Plast zemlje se je utrgala.** Radi neprestanega dežja, ki je zadnje dni padal v užitek okraju, je prišlo v rudniku pri Plevlju do hude nesreče. Utrgala se je plast zemlje in pokopala pod seboj tri rudarje. Enega delavca so izvlekli mrtvega na dan, ostala pa sta bila hudo ranjena.

d **V 62 m globok rov je padel.** V mostarskem rudniku se je v soboto pripetila grozna nesreča. Delavec Jožo Krešič je potiskal rudarski vozliček »hunte« proti dvigalu, pri tem pa je izgubil ravnotežje in padel z vso silo na ograjo, jo podrl in padel v 62 m globok rov. Med padcem se je

Je bilo glasovitih v starih časih.

Danes obstoji samo eno čudo, zato pa tem bolj znano po svojih 7 prednostih, a to je

zadel ob več železnih klinov, tako da se njegovi tovariši mogli v rovu pobrati le še njegovo krvavo zgnečeno in razmesarjeno truplo.

d **Železniško progo je zasulo.** Radi velikega dežja se je v soboto zjutraj utrgala na železniški progi med Bistrikom in Palom pri Sarajevu zemlja. Okrog 200 kubičnih metrov zemlje je zasulo progo v dolžini 90 metrov. Takoj je bilo odposlano večje število delavcev, da odmečejo plast zemlje. Promet se vrši s prestopanjem.

d **5000 Din cerkvenega denarja** so odnesli nevarni zlikovci, ki so pretekli teden vlomili v župnišče na Polensaku.

d **Pred obešanjem roparske tolpe Prpiča in tovarišev.** Veliki senat stola sedmorice v Zagrebu je celih pet dni razpravljal o krivdi roparske tolpe Prpiča malega in njegovih tovarišev, ki so bili obsojeni na smrt. Senat je sodbo v polnem obsegu potrdil. Te dni bo odposlan končni predlog pravosodn. ministarstvu v Belgrad. Smrtna obsodba bo izvršena najbrže v začetku prihodnjega leta.

d **Lokomotiva mu je zdrobila desno stran telesa.** Te dni je s' al nočni progovni čuva, 26letni Josip Vrabec, ravno ko je privozil zagrebški osebni vlak na postajo v Leskovcu, s svetilko v roki tik tračnic. Kakor sam pravi, je hotel iti na drugo stran proge. Tedi ga je zgrabila lokomotiva in ga stisnila. Sreča je še, da se je lokomotiva ravno tisti hip ustavila, ker bi ga sicer gotovo stlačila. Zdrobljeno ima celo desno stran telesa. S prihodnjim brzovlakom so ga prepeljali v Zagreb v bolnico.

d **Svatba s 550 svati.** V Sotinu pri Vukovaru se je tedni poročil 19letni Anton Taaubel z Rezi Schwagerjevo, 16letno hčerko bogatega veleposestnika. Svata je trajala ves teden in je bilo povabljenih nanjo 550 svatov. Godbo je sviralo 80 ciganov.

Kljub hudi gospodarski krizi, čez katero je toliko pritožb, so na tej svatbi pojedli nič manj kot 20 pitanih svinj, 31 pujskov, 8 telet, 4 krave, 400 kokoši, 200 gosi, 200 puranov, popili 20 hektolitrov vina in 2 hektolitra žganja ter povrh tega pojedli še cele gore močnatih jedi. Pa pravijo Hrvat, da se jim v tej državi tako slabo godi, da jim ni živeti.

d V avtomobilu je zgorel. Na železniški progi pri dravskem mostu v Osijeku se je pretekli teden pripetila huda nesreča. Ravno, ko je vozil po progi tovorni vlak, je pripeljal po cesti, ki progo križa, avtomobil trgovca Antona Milerja, ki se je zadel v vlak. Nas'el je velika detonacija in v trenutku je bil ves avto v plamenu. Miller je v karoseriji avta zgorel. Vnel se je tudi en vagon, ki je vlekel avto kakih 10 m s seboj. Vojski iz bližnje vojašnice so pogasili ogenj ter prenesli zогienelo Millerjevo truplo v mrtvašnico.

d Mrzle noge je začetek vsakega prehlada. Zatorej se mora uporabljati za čevlje, ki so izpostavljene večjemu štrpacu, posebno pri mokro-mrzlem vremenu, Schmollovo Gumi-tran-mast za usnje. Samo Schmollova mast za usnje naredi čevlje nepremočljive, druge cenene masti za usnje so narejene iz sirovin, ki čevljem prej škodijo kot koristijo. Schmollova Gumi-tran-mast za usnje je preizkušena že 50 let in jo izdeluje ista tvrdka, ki izdeluje svetovnoznano terpentinsko kremo za čevlje Schmollo-pasto. Ne dajte si vsiliti drugih znamk!

d Najprimernejše novoletno darilo za Vašega tovariša je Koledar Jugosl. kmetijske zveze za l. 1929. V njem najdete celo vrsto razprav, ki so jih napisali naši najboljši kmetijski strokovnjaki. Takoj ga naročite v Tajništvo SLS v Ljubljani, Jugoslav. tiskarna. — Stane 10 Din in se dobi tudi v Jugoslovanski knjigarni in pri Ničmanu v Ljubljani.

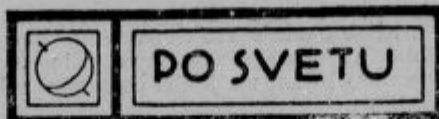
d Današnji številki je priložena zelo praktična ponudba stare solidne glavne kolekture A. Rein in drug v Zagrebu, na katero cenj. bravce posebej opozarjamo, ker je s pomočjo te priloge na zelo enostaven način mogoče poskusiti srečo potom te znane glavne kolekture.

d Zanemerjen prehlad ima često najslabše posledice. Kot staro preizkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu dihalnih organov, hripavosti in zasluženju so znane skoro po vsem svetu Kaiser-jeve prsne karamele in se dobijo sedaj v originalni kakovosti v lekarnah, drogerijah in kjer so vidni plakati. V lastnem interesu konzumentov je, da izrečno zahtevajo originalno kakovost (cena 5 Din za vrečko ali 12 Din za ploč. skatljko), ker se nahajajo v prometu ničeva ponarejenja, katera zdravju prej škodujejo kot koristijo.

d Znana Pražarna Žil'ra je izdala za leto 1929. kuhinjski stenski koledar. To delo je nekaj posebnega. Prelestna moderna Simfonija barv učinkuje naravnost ču-

Vsakovrstne ure, zlatnina in srebrnina po nizki ceni pri

L. Vilhar, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 36.

Katoliška cerkev.

s Papež molí za angleškega kralja. Preko angleškega kardinala Bourne-a sv. očeta dnevno obveščajo o stanju bolezni kralja Jurija V. Papež je tudi sporočil angleški kraljici Mariji, da dnevno molí za zdravje njenega soproga in za njegovo dolgo življenje. Zveze med Anglijo in sv. stolico so poslate tudi sicer zlasti po svetovni vojni dovolj prijateljske.

s Razno. Kardinal Vannutelli je dopolnil v decembru 93. leto starosti. Je še vedno telesno in duševno čil. — 20. decembra je začelo 50. leto duhovniškega delovanja sedanjega sv. očeta. — Francoska vlada je dovolila 9 redovniškim kongregacijam povratek v Francijo. — Števílo v duhovniški poklic vstopajočih mladeničev se na Ogrskem stalno dviga. — Letos novembra je minilo 50 let, odkar je katoliška cerkev na protestantskem Škotskem zopet začela s svojim božjehposlanskim delovanjem. — Na katoliški univerzi v Freiburgu v Švici študira letos 619 vseučiliščenikov. —

Italija.

s Fašisti obsojajo nedolžne ljudi na preji. Pred posebnim fašističnim sodiščem v Rimu so bili obsojeni Albin Vodopivec na 12 let, Viktor Vatovac in Josip Gaddi na 10 let, Viktor Bušanič na 6 let in 3 mesce. Marija Čermelj, Angela Juren in Marija Bernetič na 2 leti. Osumljeni so tudi, da so nameravali 24. maja 1927 izvršiti atentat na italijanskega kralja (?). Na podlagi »dragocenega« miterijala so jim »dokazali« komunistično propagando in da so bili vključeni pri komunističnem političnem oddelku, ki so ga hoteli obnoviti. Vsi, ki poznajo prizadete Slovence, — Gaddi je Italijan, — pravijo, da so popolnoma nedolžni. Ena izmed deklet je še mladoletna.

s Fašisti pripravljajo novo gonjo proti slovenski duhovščini. Na občnem zboru goriskega fašja je napravil pokrajinski tajnik inž. Francesco Caccese poročilo o delovanju fašja. Govoril je seveda tudi o notranjih in zunanjih sovražnikih. Med najhujše notranje sovražnike spada to menda po njegovem mnenju: slovenski duhovniki, s katerimi se je zopet prav obširno bavil. Seve tega ni povedal, da je marsikdo prijetno urico preživel v slovenskih župniščih kot gost naših gostoljubnih duhovnikov, ki jim njih prisrčnost sedaj vrača z najgršim nasiljem. Listi pravijo, da je marsikaj povedal v dokaz, kako gotovi slabi dušni pastirji, ki so pozabili na svoje sveto poslan-

dovito. In vendar je tako prisrčno domača od golobčka z gorenjskega panja pa do srca z lectarskega štanta, Res lep dokaz, da je naša grafična umetnost na višku. Priznanje umetniku grafiku, priznanje domači tiskarni, priznanje pa tudi podjetju, ki omogoča razmnožitev tako lepega izdelka v sleherno našo hišo. 12.504

d Za ameriške zadeve — dr. Ivan Cerne, gosp. pis., Miklošičeva 6, Ljubljana.

stvo, z zvijačno zlobo širijo med ljudstvom namesto trezne modrosti in miru duh upora in sovraštva. Vsega, kar je rekel, listi ne smejo povedati v javnosti. Zavrnil je tudi obtožbe visokega cerkvenega dostojanstvenika proti našim civilnim oblastem, katerim je isti očital, da so se zoperstavili poučevanju verskega pouka v šoli. »Fašizem ne bo dovolil, da bi se z verskim poukom v šolah vršila v resnici pravcata protitilijanska gonja!« Tako je inž. Caccese med živahnim odobravanjem vseh navzočih izjavil in s tem napovedal novo gonjo proti slovenski duhovščini.

Nemčija.

s Nemška poslanska zbornica in razporoka. V nemškem Reichstagu (skupščini) je bilo nedavno zopet na dnevnem redu vprašanje razporoke. Razne svobodni-selne stranke so zahtevale čimvečje olajšave za razbitje zakonske zveze. V imenu centra je govorila ena izmed narodnih zastopnic (v Nemčiji imajo ženske aktivno in pasivno volilno pravico) in dokazovala, da bi olajšanje razporoke ne bilo samo v kvar ženskemu spolu, temveč tudi bodočnosti nemškega naroda. Izjavila je, da je samo zakon, kakor ga zahteva katoliška cerkev, dovoljno jamstvo za zdrav in uspešen razvitok vsakega naroda. Narodna skupščina je po tem govoru izročila vse tozadevne predloge posebni parlamentarni komisiji in tako odstavila važno vprašanje zakonske zveze za enkrat z dnevnega reda. — Torej tudi glede razporoke vidimo, da ima politika opravka z vero in kako važno je, da izbirajo katoličani v razne skupščine samo odločno katoliške poslance, ki edini brez ozira na levo in desno odločno nastopajo za zakramentalno zakonsko zvezo.

Amerika.

s Nevarnost vojne med ameriškima državama Bolivijo in Paragvajem je še vedno velika. Zadnje dni so trčile obmejne čete zopet skupaj in je bilo na obeh straneh nekaj mrtvih in ranjenih. Društvo narodov, čigar članici sta obe državi, si na vso moč prizadeva, da prepreči nadaljnjo krvoprelitje, vendar se še ne ve kako bo, ker je zlasti v Boliviji ljudstvo silno razdraženo. — Zadnje vesti poročajo, da bosta obe sovražni državi sprejeli posredovanje ameriških Združenih držav.

Drobne novice.

Kap je zadeja 69letnega madžarskega rablja Karola Golda. Obesil je 130 ljudi.

Kraljevska rodbina na Holandskem je zahtevala, da ji znižajo prejemke za 10%.

Davek na samce bo vpeljala Turčija. 700.000 pisem je ostalo na dunajskih poštah nedostavljenih radi kratke uslužbenske stavke.

4 velike bojne ladje bo zgradila Grčija. Pravicam na ruski prestol se ne misli odreči veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Tako je izjavil te dni.

Kap je zadela znanega poveljnika italijanske armade maršala Padorno.

20 stopinj mraza kaže toplomer v severni in vzhodni Poljski.

Tudi pri volitvah v senat je zmagala v Romuniji vladna kmetijska stranka.

Viaka sta trčila na progi Kolec—Herby na Poljskem. Mrtvih je bilo pet oseb, 20 ranjenih.

Deset hiš je zasul del gore Penno v Italiji, ki se je utrgal in zdrvel v dolino. V nekem berlinskem predmestju so zasuli skrivno kovalnico denarja.

Na italijansko banko v ameriški Filadelfiji so izvršili neznan storilec dinamični napad.

200letnico knjižnice Ruske naučne akademije v Leningradu so praznovali te dni. Je ena največjih knjižnic na svetu.

Voz je treščil vzdol na žični železnici v Branzoll na Tirolskem. Trije delavci mrtvi, eden težko ranjen.

2400 novih bojnih letal si bo nabavila Amerika.

Zgodovinski zlati voz, v katerem so se vozili svoj čas škofje pri slovesnostih, je izročil praški nadškof narodnemu muzeju.

Zlate žile so odkrili v zemeljski globini 4 m na Norveškem.

Ljudsko štetje za zavarovanje poljskih delavcev izvršujejo na Ogrskem. Uspeh še ni znan.

300.000 oseb je obolelo zadnje dni v ameriških Združenih državah na influenco.

V nemškem Koelnu bo uničila tovarna 13.000 kg strupenega plina fosgena.

Pet otrok se je zadušilo nekemu kmetu v Bratlinu na Pruskem, ker je uhaljal iz peči strupeni plin.

Ko je hotela filmati severni Kavkaz v Rusiji, je treščila v prepad vsa filmska ekspedicija.

Mađarska se še vedno tajno oborožuje. Te dni so odkrili nove pošiljke orožja.

Na Grškem je izbruhnila med begunci kugi podobna bolezen.

Londonški župan je izjavil, da se je kraljevo stanje bistveno izboljšalo.

Ruski veliki knez Nikola Nikolajevič je resno zbolel na pljučnici.

Mussolini je odlikoval albanskega kralja z visokim redom.

Odpravi naj se vsaka reklama za alkoholne pijače, so sklenili na protialkoholnem zborovanju v Moskvi.

V jezuitskem kolegiju v Budimpešti je odpravilo 56 katoliških poslanecev skupne duhovne vaje.

9 milijonov rubljev (180 milij. Din) znaša škoda pri raznih lanskih železniških nesrečah v Rusiji.

Brezplačno zavarovanje proti nezgodam in požaru je prevzela za svoje naročnike radia neka berlinska družba.

Na otoku Javi je začel bljuvati ognjenik Bromo.

Požar je nastal v radio tovarni v Berlinu. Nevarno ožganih 12, lažje pa 33 oseb.

Manjša mohamedanske molitnice so spremenila turška vlada v — knjižnice.

Nač 5000 pouličnih beratev je v poljski Varšavi.

575.000 članov šteje ta čas čehoslovaški Rdeči križ.

PO DOMOVINI

Radovan Hraslov:

Ljubljanski sprehodi.

Ko se bližajo dnevi Božiča ...

Ljubljana ima sicer vedno isti obraz, pa naj jo gleda človek od katerekoli strani. Le tako-le pred večjimi svetki se lice ljubljanskih ulic spremeni, življenje teče nekoliko drugače, živahno je vse bolj, razigrano, vsepovsod je smeh in veselje in sreča se odraža iz vseh obrazov in lic, ki jih srečujes.

Kongresni trg. Ves je založen z božičnimi drevesi tiste dni pred Božičem, kakor en sam lep, urejen smrekov gozd se ti zdí. Po zmerni ceni in za drag denar dobiš tu spominsko drevesce, kakor sam želiš in kakor more pač prenesti tvoj žep.

In hodijo tamkaj dan za dnem, od jutra do večera, vse dni do konca jih je polno in kupujejo. Da ne pojde spomin brez znanja mimo njih v daljo in pozabljene — zato nosijo božična drevesca v svoje domove. Zunaj pada sneg, sneg ...

Pa izložbe. Tudi iz njih dlita tisto sveto praznično razpoloženje, ki ustvarja v srcu vseh nestrpnih pričakovanje Božiča, svetega večera, praznikov. Ne toliko božičnih dreves, božičnega miru, toplenga, blaženega, ki daje dušam čudežen pokoj, tega iščejo in po tem hrepene človeška srca. Ravno v teh bridkih dneh so ga potrebna prav zelo zelo ...

Se nekaj govore izložbe. Onim siromakom, ki hite mimo njih in le z bežnim pogledom opazijo eno za drugo — tistim, ki jim ni dano, da bi vstopili in si pripravili lep, prazničen sveti večer, božično drevo in jaslice in še kaj — tistim je močno hudo in s trpkim usmevom na ustnih se vprašujejo in si odgovarjajo bolno: tu vse in mnogo za vesel Božič in praznike, kaj pa nam ubogim? Ali bo kruha in večerje na sveti večer, ali bo kuriva, da bo topla pečka v kotlu ...? Moj Bog!

E, dvojen Božič je še vselej bil in tudi letos bo. Enim bo vesel spomin in svet praznik, pa bo tudi nekaterim le žalosten dan in mrzel večer ...

Spominjajmo se tistih in pomagajmo, kdor more, in Bog nam daj vsem, prav vsem božičnega miru!

BREŽICE.

V ponedeljek, dne 17. decembra so se zbrali v posebni sobi g. K. Deržiča zaupniki SLS skoro vseh krajevnih organizacij brežiškega okraja. Oblastni poslanec Podvinski je pojasnil proračun ljubljanske oblastne skupščine, ki priča, kako so zastopniki naše oblasti imeli pred očmi vse najnujnejše potrebe našega ljudstva in ga znali obvarovati novih davčnih bremen. Poslanec Tratnik je pokazal zasluge Jugoslovanskega kluba v Beogradu, zlasti pri izenačenju davkov in olajšanju davčnih bremen ter zavrtač klevete nasprotnikov, ki se ti pri g'objem razmišljanju izkažejo kot gola laž in podlo obrekovanje. Zupnik Toplak je podelil smernice za razširjanje katoliškega časopisa in spopolnjevanje organizacije. Zaupniki so zborovanje večkrat prekinili s svojimi predlogi in živahno debato.

AMBRUS.

Tudi pri nas smo dobili radio. Silno radi poslušamo petje, godbo in predavanja iz Ljubljane, Dunaja, Rima itd. Najrajši poslušamo Ljubljano, ker je slovensko in ker najbolje slišimo.

Dalje imamo tukaj kmetsko nadaljevalno šolo, katero obiskuje 25 fantov in rospodijnsko nadaljevalno šolo, v kateri je 24 deklet.

Z mlekarno se sicer ne moremo bogve kako pohvaliti. Premalo mleka dobivamo, zato podjetje ne uspeva, ni rentabilno. Upamo pa, da bo časoma čim več ljudi videlo velik pomen mlekarne in da bo v kratkem tudi v tem oziru bolje.

Se to moramo povedati, da pravkar napeljujejo po naši vasi elektriko. Kako bo svetila in kako bomo zadovoljni z njo, bomo pa drugič povedali. — Fantje kmetsko-nadaljevalne šole v Ambrusu.

JEZICA PRI LJUBLJANI.

Javna knjižnica. Naš kraj, dasi precejšen po številu prebivalstva in znan po kulturnem delu na vseh poljih, ni imel dosedaj še tako potrebne javne knjižnice. Temu je sedaj odpomogel Orlovski odsek, ki je svojo dosedanja »Orlovsko knjižnico« preuredil v javno »Ljudsko knjižnico« na

d Sejm v Blagovici. Veliki župan ljublj. oblasti je dovolil, da se smeta v Blagovici vršiti dva letna kramarska in živinska sejma in sicer 25. januarja in 20. avgusta vsakega leta. Prvi sejm se torej vrši 25. januarja 1929 na dan spreobrnjenja sv. Pavla. Ker je Blagovica v središču Črnega grabna in meji na moravsko in tuhinjsko dolino in leži ob drž. cesti tako, da ima ugodno zvezo z domžalsko okolico in na Stajerskem z Vranskem, je upati, da bo udeležba prav izvrstna. Občina je pripravila lepo in prostorno živinsko sejmišče za konje, govedo, ovce in prašiče tako, da bo ustreženo kupovalcem in prodajalcem. Tudi s stojnicami za kramarje je zadostno preskrbljeno. Na razpolago je tudi moderno zgrajena mostna tehtnica, katero je občina postavila pred leti. Kupovalci in prodajalci zato vljudno povabljeni.

Ježici. Ze dosedanja »Ori.knj.«, dasi dostopna le članom in podpornikom društva, je bila precej znana med občani, zato bo ustanovitev javne knjižnice gotovo našla ugoden odmev med štivalci lepih povesli. Vabimo vsakogar, ki so mu zimski večeri dolgi, zlasti zdaj za praznike je najlepša prilika za to, da se vpiše v knjižnico in si izposodi knjige za mlenkostno odškodnino. Na razpolago je tudi nov imenik za nizko ceno. Knjižnica šteje dobrih 500 knjig, katero število se bo pa seveda vedno množilo po dohodkih knjižnice.

PODLIPA PRI VRHNIKI.

Umrj je dne 14. t. m. daleč okrog znani Jurij Fernas, bivši urar in dolgoletni naročnik »Domoljuba«. Pokojnik je dosegel lepo starost 78 let in je bil zelo dobrovoljnega ter poštenega značaja. Rad je povedal o prilikah, kako je bilo »ono leto v Boznic«, ko se je kot pionir udeležil zasedbe te dežele. Bil je zvest somišljenik SLS.

ST. GOTARD.

V nedeljo 16. decembra po litanijah so društveniki in prijatelji napolnili društveno dvorano. Odbor katol. prosvetnega društva je priredil svoj tajnici gđ. učiteljici Mariji Kovač, ki odhaja na novo službo v Hrušico pri Ljubljani, poslovilni sestanek. Mešani zbor zapoje »Oj zemlja širna ...« na kar stopi na oder podpredsednik Franc Kralj in v lepih besedah opiše vsestransko delo gđ. učiteljice pri društvu in drugod in ji v znak hvaležnosti poda priprosto diplomu. Pevski zbor zapoje »Gremo v Korotane na kar slede kratki pozdravi: šolarji, članice društva in prednica Marijine družbe, ki poda šopek cvetic. Vnovič nastopi pevski zbor »Oj z Bogom ti gorenska strana«, ko izpoje nastopi domači župnik Fr. Pfeifer in opiše idea izem, ki nagublje katoliške izobražence, da radi sodelujejo pri prosvetnem delu. V imenu župnije se zahvali gđ. učiteljici za vse njeno skrbno de'lo pri vzgoji otrok v šoli, za sodelovanje pri društvu in cerkvenem petju in povdari, da si je gospodična s svojim delom zapisala svoje ime globoko v srca vseh faranov, ki jo spoštujejo in ljubijo. Gđ. učiteljica se v ganljivih besedah zahvaljuje vsem navročim za iskazano hvaležnost in priznanje njenega dela in zatrjuje, da jih ne bo nikoli pozabila.

NAZNANILA.

n Prosvetno društvo v Smartnem pri Litiji prirodi na Stefanovo novitelo: Zvečoban.

n Prosvetno društvo v Hrastju vzprizori v nedeljo 23. decembra t. l. lepo kmečko igro »Radl orohac in dva šaljiva prizora za nameček. Med odmori bo gledalec krojal čas »Radio« Val prijatelji prosvete in radla vabljeni!

Najcenejši nakup nogavic

in pletenin v tovarniški zalogi

Ljubljana

Niklošičeva cesta 14 Sv. Petra cesta 22

Aleš Napret:

Božič v Betlehemu.

Pojdimo v Betlehem in pogledimo to, kar se je zgodilo in kar nam je oznanil Gospod. (Lk 2, 15.) O, sleherno verno srce bi z največjim veseljem sledilo pozivu betlehemskih pastircev in romalo od doma v Betlehem, zlasti zdaj za svete božične praznike. A le redki so tako srečni, da morejo praznovati božične dneve na betlehemskih tleh. Zato pa vsaj v duhu pogledjmo, kako je tam v teh svetih dneh.

Popoldne, 24. decembra, pride jeruzalemski patriarh na zelo slovesen način v Betlehem. Še pred desetimi leti se je vil slovesen sprevod iz Jeruzalema proti Betlehemu na konjih. Danes drugače. Avto znatno okrajša pot. Na velikem trgu pred cerkvijo Rojstva Gospodovega je zbrana neštivilna množica, ki pričakuje visokega cerkvenega kneza. Pisano prazničnost tvorijo slikovite noše, sijajni ornati duhovščine, pevci, godba. Ko privozi patriarh, ga slovesno sprejmejo. Godba zaigra, duhovščina s pevci pa se uredi in v procesiji stopajo v cerkev. V cerkvi vsi navzoči poljubijo patriarhu prstan. Nato se prično slovesne večernice.

Na sveto noč ob desetih zapoje zvonovi po vsem Betlehemu. Vabijo k skupnim molitvam. Ko vstopi patriarh v cerkev, mogočno zabučje orglje. Kot vihrajoče fanfare done glasovi po cerkvi, razgube se, in zopet oglase prav nalahno kot piščalke betlehemskih pastircev. Vseh src se polasti sveto božično veselje in po cerkvi odmeva radostna pesem: Kristus nam je rojen, pridite, molimo ga!

O polnoči se prične slovesna služba božja. Maša traja dolgo v jutro. Orglje dajo v tej noči vse svoje moči na razpolago, prav tako pevci. Skoro pol ure pojo Gloria. Zdi se kot bi zbor ne mogel preko prvih besed: Gloria in excelsis Deo! Nепrestano jih ponavlja. Tudi Amen ne more najti konca. Lovi se po obokih kot tih vzdih, kot silen klic, kot vroča prošnja: zgodi naj se! zgodi naj se!

Navadno je ura že davno dve, preden je končana sveta maša. Po maši se razvije procesija k rojstni votlini. Patriarh drži v naročju lepega, voščenega otročička in ga nese v votlino. Tik ob prostoru, kjer so prvo sveto noč stale jasli, poje dijakon evangelij o rojstvu Gospodovem. Med evangelijem položi patriarh otročička na srebrno zvezdo, ki je vdrelana na kraju, kjer je bil rojen Gospod Jezus. Ko poje dijakon besede: In Marija je vzela Dete, ga povila v plenice in položila v jasli, dvigne patriarh otročička in ga položi na pripravljeni oltar, ki stoji poleg zvezde. V krasni, stekleni omarici leži tu otročiček skozi celo osmino. Po tej procesiji šele je končana cerkvena slovesnost, ki traja skoro pet ur. Na sveti dan mašujejo duhovniki v votlini do tretje ure popoldne in ves čas je votlina polna pobožnih vernikov.

Na praznik sv. Treh kraljev ima slovesno službo božjo pater kustos, frančiškan. Tudi on v procesiji nosi otročička v votlino. Kip božjega Deteta je zdaj

večji in predstavlja božjega Otroka kot Kraljiča na zlatem prestolu. Ročico dviga k blagoslovu. V votlini je izpostavljen češčenju celo osmino.

Tako praznuje Betlehem rojstni dan svojega najodličnejšega rojaka.

Slavko Savinšek:

Zadnji sveti večer Petra Martinca.

Prav pod Žagano pečjo, čisto v koncu Kamniške Bistrice, kjer se tudi pravi v Koncu, je imel pred leti samotno bajto stari Peter Martinec. Samoval je v njej, ker mu je edinec, Janez, kadar le ni plaval po Bistrici lesa v Stranje, s puško ušel gori v gmajno in pod planine, v veliki skrbi, da bi se divjačina preveč ne razmnožila. Že je bil stari Peter v osemdesetem letu in sinu Janezu je bilo tudi že štirideset let; pa vendar stari še ni bajte na Janeza prepisal, niti se ni mladi hotel oženiti. Peter je vedel, da je sinu samo za lov in Janez zopet ni hotel poznati druge ljubice kakor samo puško. Znan divji lovec je bil Janez, čuvaji in orožniki so mu bili često na sledi, ali vedno jim je bil odpetal, ker je boljše od vseh njih poznal kozje steze proti Kokrkemu in Kamniškemu sedlu, po Mokrici in Komposteli, tja gori na Kriške pode in v drugo stran na Konja in dalje na Veliko plenino. Vendar pa je moral biti previden, zato si je za lov izbiral dneve in še bolj noči, ko je vedel, da se orožniki in čuvaji drže doma ter ne bodo iztikali za njim.

Zadnje čase je stari Peter večkrat Janeza pridržaval doma. Postal je vsled starosti nabolehen in nekam težke noge je dobival, na je težko opravil obe kozi in prašiča. Pa večinoma so bile prošnje očetove zaman, Janez si ni dal mnogo reči in je šel svoja pota; Peter pa, sam nekdanj strasten divji lovec, je poznal lovsko kri in vedel, da ne opravi ne zgrda, ne zlepa. Le puško je skril Janezu včasih, da ni mogel takoj, ko je prišel od nłave domov, planiti v gmajno za živadjo. Pozimi pa, ko niso plávali, je bil Janez več v hosti kakor doma in ga ni držal nazaj ne strah pred čuvaji in žandarji, ne opomini očetovi.

Proti božiču tistega leta je pričelo očeta Petra precej pestiti v nogah in v prsih, da je le stežka hodil in se obiral okoli baite ter hleva. Potožil je Janezu in ga prosil, naj se bolj doma drži, ker sam ne zmore več. Skoro da je Janez nekam poslušel očetove prošnje: poprijel je za zimsko delo doma, malo redkeje uhajal v boršt in nekoč celo opomnil očeta, naj bajto že prepíšejo nanj, češ, da po smrti ne bo sitnosti okoli gosposke v Kamniku. In česar ni stari Peter hotel do tedaj storiti, je napravil zdaj. Ne dolgo pred božičem sta šla v mesto in uredila vse pri gosposki, kakor je bilo treba.

A zadnje dni pred božičem pa je Janeza kar nenadoma zopet ugriznila lovška strast in venomer je tičal v planinah. Včasih ga niti ponoči ni bilo domov. Posebno zadnje tri dni ga stari kar ni dobil pred

oči. Šele na delapust se je priklatil domov ves spehan in upadel, samo oči so mu žarele pod temnimi, gostimi obrvi kakor dvoje ogljev.

»Janez,« ga je ogovoril stari, »ali si že kar čisto brez uma? Saj niti ne spiš več, kakor trska si postal. Da te hentej, da moreš biti tako neugnan! Saj ti ne bo nobena koza ušla, ne, čeprav malo počakaš!«

Janez pa je molčal. Legel je na klop ob peči in strmel nekam pod strop. Oči pa so mu samo od sebe lezle skupaj. Stari je videl to, pa mu je dejal:

»No, pa malo podremiji, bom že sam pokropil in pomolil okrog bajte. Potlej boš pa šel z menoj k polnočnici v Stranje. Sam ne zmorem več poti.«

Kakor bi bil s šilom sunil Janeza, je planil kvišku:

»Kam boste hodili v takem? Saj še okoli bajte ne zmorete, pa bi v Stranje Doma ostanite, da boste varovali.«

»Meniš? Ne bom! Še nisem izpustil polnočnice, odkar morem hoditi tako daleč, pa je tudi ne bom. Posebno letos ne, ko je najbrž moja zadnja!«

»Ali boste sami lezli?«

»Saj boš tudi ti šel, ne?«

»Ne grem! Imam gori opravka,« je pokazal Janez z glavo proti Mrzlici.

»Danes, na sveti večer? Si neumen, ka-li?«

»Ne pustim ga, čeprav je sto svetih večerov! Take prilike ne bo zlepa, kot nocoj!«

»Pa še snežiti pričanja, kaj bi v takem v skali?« zadržuje stari, ki ga je tudi, za sina skrb. Pozna Peter Kamniške planine, pozna dobro!

»Sami veste, oče, da je vse zaman! Tudi vi ste lovili, ko ste še mogli, poznate to reč, kaj bi se ujedali!«

Stari ni silil več.

»Pa rini gori, ihta nemarna,« je mrmljal Peter skozi brezboje čeljusti in pripravljaj kadilo ter iskal za žegnano vodo.

Janez pa je že izvlekel izpod peči puško, nabasal in jo porinil pod suknič. Med vrati je postal:

»Da mi ne boste hodili v Stranje nocoj, oče!« je svaril očeta. »Preveč sneži in še bolj bo medlo. Ni pot danes za Vas!«

»Zase glej, potegavs nemarni, judovski, pa doma bi ostal ti, ne pa mene odril, zelen!« se je izognil stari odgovoru in je stopil v hlev. Janez pa je potisnil nekaj vaze, se zasukal na pragu in utonil v snežno noč.

Staremu Martincu je bilo hudo, ker je sin odšel, ne da bi poslušal njegovo prošnjo. Ali bil je stari kakor vsi naši starine: grčav in trd na zunaj in bi si raje jezik odgriznil kakor bleknil eno nepotrebno ali po njegovem skorjastem mnenju odvišno besedo. Navidezno mirno je položil kozama, vrgel iz škafa prašiču, potlej pa je pokadil in pokropil okrog bajte in še v hlev ter v steljnjak.

Zunaj je snežilo kakor bi nebo metalo raztrgane cunje na zemljo. Stari Martinec ni imel miru in je zdaj zdaj stonil na prag bajte ter se ogledoval proti nebu in ugibal v noč, kako bo pretegnil veter. In res se je zazdelo, da se je nebo pričelo

amirjati: sneženi metej je ponehaval, oblaki so se pričeli trgati in taintam je posvetila zvezdica, čeprav samo za hip, pa jo je zopet pokrili bežeč oblak.

»Bom šel,« je menil sam pri sebi stari Martinec. Niti sneženi metej ga ne bi bil udržal doma, kaj šele zdaj, ko je ponehaval. Še nikdar, odkar pomni stari Peter, ni bil ostal brez polnočne maše in zdelo bi se mu greh, ko bi letos izostal. Posebno, ker je živo čutil, da ga grabi že mrzla roka za vrat, ki usmiljenja ne pozna in je vedel, da so njegovi dnevi šteti. Še zadnjikrat bi rad videl jaslice v farni cerkvi, še enkrat čul tisto lepo: Sveta noč, blažena noč in pa ono drugo o pastircih. Saj je, kakor da bi bil on sam tak pastir vse svoje življenja! Preden se napoti na dolgo, neznano mu pot, mora še zadnjič doživeti rojstvo Detetovo kakor vsa leta dozdej.

Po deveti uri se je skoro čisto polegla snežena vihra in ni kazalo, da bi znova pričela. Stari Martinec je pričel pripravljati obleko, izvlekel tudi stari kožuh z velikimi rdečimi rožami na hrbtu in se pripravil za v cerkev. Treba mu je oditi prej kakor navadno, ker ga bo pot, ki jo še mlad, zdrav človek komaj požre v poldrugi uri, ukvarjala najmanj dobri dve uri, če že dlje ne. Sapa, sapa in pa nogi! Zato je treba kar hiteti, da ne bo mudil, posebno, ker je zadnjikrat!

Še kar nekam udevala se mu je pot, čeprav je zapadlo v sveže precej snega. Dobro, da je bilo pod snegom uhojeno, ker so popoldne šli turisti na Sedlo in dobro pomendrali sneg. Stari Martinec se je krepko žuril po urezi mimo Bistrice in tudi vroče mu ni bilo v hoji, ker je od vode sèm mrzlo pihalo ter ga sproti ohlajalo.

Toda proti Ivérju, tam, kjer staro znamenje čepi vrhu sedliča, mu je pričela usedati pot in komaj je zlezal na vrh. Postal je pri znamenju, da si je malo odpočil, potlej pa se je spustil navzdol s podvojenimi močmi, da bi prihitel, kar je bil v bregu gredè zakesnil. In kar odleglo, je staremu Martincu, ko je stopil v gostilno h »Korelnu«, da si dušo priverže s kozarčkom žganega.

To se mu je čudil stari Korel izza peči, ko je butil Martinec v izbo.

»Šent ti stari, ali te zlomek jaše, da te je nocoj prineslo doli?« ga je obsul z vrha in zlezal bliže, da si ga ogleda, če je res pravi in ga ne varajo stare oči.

»Pravi, pravcati Martinec sem, kaj bi buljji vame?« mu je vrnil Peter in dobro se mu je zdelo, da se je starina Korel enkrat začudil nad njim. Pa že se mu je mudilo v cerkev, ker je že odvabilo.

»Pa se nazaj gredè oglašil« je zaklical Korel za njim. Stari je komaj utegnul še slišati, pa je že hitel v cerkev, da ne zamudi.

Tako pobožno še nikdar v svojem življenju ni stari Martinec pozdravil malega Jezuščka in tako iskreno še ni molil k njemu, odkar je moliti znal. Ko so na koru zapeli ono prelepo: Pastirci iz spanja vstanite nocoj... je pel stari Martinec na vso moč zraven in po starih, od skrbi in znoja in truda razoranih licih so mu tile

solze, da jih niti brisati ni utegnul sproti. Ko so že vsi odšli iz cerkve po končanem opravilu, je stari Martinec stopil k stranskemu oltarju k jaslicam, pokleknil pred novorojenega Jezuščka in iz dna duše molil k njemu za srečno pot, za zadnjo pot in še za sina Janeza, da bi se mu lovsko strast in ihta ugnala, da bo on, stari Martinec, oče njegov, mogel v miru zaspati. Sele, ko je mežnar pristopil in ga za rame pocukal, se je Martinec okrenil iz molitve in šel iz cerkve. Pa tako čudno težko se je ločil od jaslic, da je izza vrat še enkrat in dolgo pogledal k njim in se še enkrat poslovil od malega Jezuščka...

Kot je bil obljubil, je stopil spotoma še h Korelnu, da popije skodelico čaja, potlej pa je hotel takoj oditi, čeprav je pričevalo znova snežiti. Odgovarjali so mu vsi, posebno stari Korel in silili, naj počaka jutranjice. Martinec pa si ni dal nič k sebi; mudilo se mu je domov, skrb za živino, še bolj pa za Janeza je grizla v njem in zanašajoč se na še vedno trdne noge ter ponehavanje sneženja se je požuril ter kmalu odšel mimo mestne žage proti Ivérju.

Snežilo pa je vedno huje. Po dolini gori so se gnali oblaki, težki in polni snega ter se otresali v dolino, da kmalu ni bilo ni dobro videti predse. Skoro je postalo Martincu žal, da je bil odšel iz Stáhovice in samega sebe je spotoma ošteval, ker je taka ihta bil, da ni mogel malo počakati pri Korelnu. Ali trma in grčavost v njem mu nista dali, da bi se vrnil nazaj. Smejali bi se mu, njemu, staremu Martincu, ki ga v hoji še ni nikdo ugnal. Zato je krepko rinil dalje po svežem snegu in si ga stepaval raz kožuh ter iskal vedno znova za gazjo, ki jo je bil v cerkev gredè uhodil. Ali snežilo je vedno močnejše, gaz je zasulo povsem in le z mujo je iz smeri Bistrice doganjalo pot, da ga ni zaneslo v vodo.

Toda vedno bolj ga je utrujala pot in curkoma mu je lilo raz obraz; upehan in ugnan se je gnal za sapa, ki jo je komaj dovolj naložil, da mu ni razgnalo pljuč. Poleg tega je moral še paziti posebno na brveh, da ni stopil poleg in zdrsnil v jarék. Noge so mu začele nekam čudno opletati, korak mu ni bil več gotov in vedno češče je moral počivati, da ga ni povsem ugnalo. Na galerijah je že komaj ril naprej; oprijemati se je moral stene in ograje in ker je bilo kolikor toliko kopno pod pečmi, je precej dolgo počival, da si zbere novih moči za pot naprej.

Ko je tako sključen čepel pod skalami, ga je obšla nenadoma misel na sina Janeza. Kaj neki počne zdaj v tem metejžu? Ga li ne bo kje ujelo in utisnilo? Ej, seveda je Janez kakor korenina, kakor dren, ali sneg je vrag, užene, upehal! Pa še zdaj, ko je južno, prerad zdrane kje in se zlepa ne ustavi. Treba bo stopiti nagljeje, da ne bo te slrbi za sina!

In stari Martinec se žene dalje izpod peči. Ali ne gre dolgo lagotno. Te noge in ta sapa! Kar ne dá se mu iti, vedno težje so noge. Zavije Martinec po poti od vode stran in komaj že hodi. Strah ga obide: kaj če bi v snegu ostal, ne bi mogel dalje? Tako ne bi rad umrl Sicer je res že skle-

nil, ali tako hitro se pa tudi ne dá! Je iz trdnih kosti, stari Martinec in marsikako pot je že ugnal, ko je mislila, da bo ona njejal. Suje se dalje, vleče noge na vse kriplje iz snega, si dela gaz, da vse lije raz njega. Toda kar naenkrat moči odnehajo. Kaj bo, Martinec?

Ej, da bi bil že skoro do Kopiš! Tam bi stopil k Špinu, si malo odpočil pri topli peči, potem bi se pa že zrinil dalje do bajte! Saj mora že kmalu slišati slap in potem bo brz na Kopiših!

Martinec z novimi močmi sune v pot. Pa je tako čudno težavno danes! Noge nečejo in nečejo več! Kaj, ko bi malce počil zopet, potlej bo pa laže šlo dalje? Kar tule ob deblo se bo naslonil in si bo majčkeno oddahnil.

Res se prisloni Martinec ob smreko in za hip zapre oči. Ah, kako dobro dè takole majčkeno zadremati in zamžžati! Kar nekaj gorkega se razlije po človeku, da se ti prav nič ne mudi dalje. Martinec kar sam vase leže, tako mu dobro dè ta počitek. Še malo, pa še malo, potlej bo pa že šlo do Kopiš!

Martinec niti ne ve, kako teče čas dalje, ne slutí, koliko časa že počiva. Martinec že sanja. O Janezu, kako lovi gama. Ti hentani Janez, kako mu gre od rok! Ej, tudi Martinec je znal in zmogel, ko je bil še mlad kakor je Janez! Zdej seveda ne gre več, zdaj so kosti stare in noge tudi. Pa ta sapa, ta sapa!

Martinec trudno odpre oči. Poslušá, napeto poslušá v noč in sneg. Ali ne šumi slap v bližini? Seveda šumi, dobro slišil! Prav malo še zapre oči, samo za hip še, potlej pa se požene dalje! Tako misli Martinec. Alf veke so tako težke in se nečejo odpreti. In tako je mehko, tako sladko malo zadremati! Martinec počasi drsi ob deblu v sneg. Mehak je sneg in lepo se dremlje v njem! In kakor bi človeka angelci pokrivali s toplo odejo, tako je, prav tako! Martinec že leži podolgem ob deblu, sneg pada nanj in ga pokriva vedno bolj. Ali Martinec tega ne čuti, ne vidi, Martinec kleči pred jaslicami in Jezušček ga vabi z drobnimi ročicami, naj stopi še bliže k njemu, da mu bo prav v dno oči videl, da bo, kakor bi v njegovih očeh spal. In Martinec se boječe bliža Jezuščku, s trudno, hranavo roko mu seže v njegovo mehko, toplo dlan in jo nese k ustnicam, da jo poljubi. In Jezušček se mu posmehlja za ta poljub in kakor da ga z ročico blagoslovlja, jo dviga nad njim. Martincu pa je tako sladko, tako prijetno, kakor še v cerkvi nikdar ne!...

Ko je legel Martinec pod smreko v zadnjo dremavico, je čepel Janez pod Mokrico za skalo in z napetim petelinom na puški čakal gama. Bile so ga samo oči in samo uho. Ali čudno mu je pribijalo v srcu. Kaj neki je, da ga nocoj tako skrbi? Saj ni nobene nevarnosti! Nocoj ne bo čuvajev, tudi orožnikov ne! Česa bi se bal tedaj?

Naenkrat se očeta domisli. Pa vendar niso bili tako nespametni in rinili k polnočnici? Prav za prav bi bil moral ostati doma, da bi jih bil pridržal, če že ni hotel z njimi v cerkev! Janezu čudna slutnja zagloje v dušo in komaj more še

dalje enako napeto oprezati za živadjo. Aha, zdajle bo! Tam izza naspornne skale plane gams, velik nenavadno in močan. Janez dvigne puško k licu in sproži. Tego odjekne v noč zvek petelina, ki ni prijel, ni ubil patrone. Gams odskoči, Janez nameri vnovič — tedaj pa mu roka omahne. Kakor da je za hip stopil oče njegov, stari Martinec, izza skale in omahnil nazaj. Gamsa ni več. Janez stopi k skali, da bi pogledal, kaj naj bi ga bilo prestrašilo. Ali naenkrat ga tako čudno zazebe v srce, da ves vtrepeta. Krčevito stisne puško in jo v dir udere po bregu navzdol in ne odneha prej, dokler ni doma.

Brž pogleda po očetu. Ni ga nikjer. Odšel je bil v Stranje k polnočnici. Janez skrije puško, v nastiljo, vrže okrog sebe suktnjo in gre urno doli proti koči ter hiti dalje po poti. Skrb ga žene dalje, slutnja ga podi, da komaj ustreza naglica njegova poveljem srca.

Že je mimo smreke, ki poleg nie v snegu dremlje stari Martinec, že misli iti dalje, ko se mu zazdi, kakor bi ga nevidna roka potegnila nazaj k smreki. Nekaj črnega vidi zdaj pred seboj. Skloni se. Hoče pobrati. Tedaj spozna. Odrbska sneg z mrzlično naglico. Dvigne glavo k sebi. In spozna v navidezno spečem očeta svojega, starega Petra Martinca, ki se mrtev tako spokojno smehlja, kakor bi klečal pred jasicami in molil k novorojenemu Detetu...

Dete iz Betlehema.

Božična legenda.

Jasno in različno so brneli udarci polnočne ure čez spečo ravan. Komaj je ogleknil zadnji glas, že je raztrgala nevidna vsemogočna roka nebesni zastor, posut z milijoni zvezdic. In izza tega zastora se je usulo krdečo angelov, brez številja jih je bilo, ki so se spustili na zemljo, pojoč nebeško pesem: »S'ava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje.« Prestrašeni so tekali pastirji po ravnini. Eden izmed angelov se je ločil od krdeča in je zaklical pastirjem: »Veselite se! Odršenik je rojen. Tečite ga pozdravite! Tam v vašem hlevu leži na slamí in devica je njegova mati!

Prav ob tistem času je korakal Lucifer čez polje od Betlehema sem. Prožen je bil njegov korak, nič od navadne poniglavosti mu ni bilo na licu. Vesele si je mel roke. Danes je zadovoljen sam s sabo. Imenitno se mu je posrečilo! Temu osvražanemu paru je dobro zaprl vrata in srca vseh Betlehemčanov. Le vlažnomrzli hlev tam-le jima je še ostal. To prav je hotel! To ga zdaj veseli, tako nezrečeno veseli. Ha, ha! Zniaga se vedno bolj približuje.

Toda smeh mu je zastal na odprtih ustih; v teno hipu namreč se je odprlo nebo in angeli so plavalji na zemljo. Še je slišal angelovo oznanilo pastirjem... Hu, kako se mu je satansko izpremenil obraz. — Torej zopet zaigrano in uračunano? Temu služiti, tega nazivati gospodarja, ki ga mrzi, sovraži, zaničuje? Ne. —

10^a

V tem so pritekli trije bratje — pastirji. K Odršeniku hočejo, v hlev; lucifer ve to. Ne, ne smejo! Vsaj to mora onemogočiti! Če je že eno zaigral, hoče vendar v pogubo zavleči čim več jih more. Načrt je pripravljen. Hitro vrže mošnjo zlatnikov na tla in zgine za bližnjo skalo.

Trije bratje so že tu. V košarici neso darove Odršeniku; mleko, maslo in ovčjo kožuhovino. Tako so zatopljeni v svojo naglico, da mošnje niti ne opazijo. Zadnji sune z nogo ob njo. »Čakajta,« kliče za bratoma. »Nekaj leži tu na tleh.« In že zavriska: »Zlato, zlato! To je pa nocoj res čudovita noč!«

Začudena ogledujeta tudi ona dva dragocenost in eden pravi: »O, gotovo radi tega, ker smo ubogi pastirji in ne moremo kupiti Odršeniku dragocenih darov, pa nam je Bog vrge! denarja na pot. Pridejali ga bomo k našim skromnim darovom!«

»O, kako pa!« oporeka ta, ki je našel. »Misliš, da je Odršeniku kaj za par zlatnikov?«

»Kar najdeš, ni tvoje,« se oglasi tretji. Najstarejši pa ga jezen zavrne: »Kaj, ko smo zdaj tako rekoč bogati, pa naj več podarimo? Jaz sploh ne grem več tja!«

»O, ljuba brata, pojdimo k hlevu! Saj, če smo bogati, res lahko več damo ubogi družini v hlevu,« prigovarja drugi.

»Najprej pojdimo pozdravit Mesija, potem pa — no zaradi nencl!« pravi prvi.

»Le pojdiva k Mesiju, jaz vaju počakam kar tu!« govori malomarno tisti, ki je našel mošnjo.

»Nikar, brati! Kaj naj rečeva, če naju Mesija po tebi povpraša?« reče najmlajši.

»Recita, da sem jaz že odršen!« se roga najstarejši in krčevito oklepa mošnjo. »Ha, ha! in — ali se ni še nekdo zasmel? Ali je zakričala sova? — — —

Lucifer se je smejal. Enega že ima, za ona dva mu ni preveč skrbi.

Tiho in zamišljeno sta hitela brata proti hlevu. Naenkrat prvi izpregovori: »Nekdo prihaja,«

»Saj res,« pravi drugi, ženska je. Pojdiva hitro dalje!

Pa že ju je došla; »Kam, prijatelja? Tudi v Betlehem k prazniku?«

Oba sta jo pogledala. Kako je lep! Toda najmlajši se ne meni zanjo; kar mimogrede odgovori: »Angeli so nas pozvali k Mesiju,« in hoče dalje.

»Kaj v tej uri k Mesiju? Ali sta ob pamet?« se smeje ženska. »Saj to že oliko zahteva, da ga gresta podnevi pozdravit, ne pa ponoči. In zdaj gotovo spi. Vsaj teh par ur počakajta; saj dan že ni več daleč!« je pripovedovala kakor mimogrede. In ju je gledala z velikimi očmi.

Ko se še nista odločila, je nadaljevala:

»Z menoj pojdiva do jutra k veselici! Najboljši muzikanti so v mestu in vsi Davidovi potomci se nocoj vesele, ker so po tolikih letih zopet vsi skupaj. Pojdiva, saj nič ne zamudita; dneva itak morata počakati!«

»Res je, kar praviš,« odgovarja starejši brat. »Ne spodobi se, da Mesijo nadlegujeva ponoči! Pojdiva v mesto; saj se nam revežem itak malokdaj nudi prilika za tako veselje. Pojdiva, brati! Jutri pa k

Mesiju! Morebiti dobimo na potu še najstarejšega našega brata in ga vzamemo s seboj!«

»Brat,« prosi najmlajši, »pojdiva na prejel!«

Toda ženska je že potegnila oklevaljočega za sabo.

»Kaj bo rekel Mesija, ki je tudi tebe poklical po svojem angelu?« je še vprašal najmlajši.

Kakor po nekem nagibu je starejši brat snel z vratu svetinjo in jo podal najmlajšemu;

»Daj ta dragi moj spomin od materel, in se je okrenil ter odšel z žensko proti Betlehemu. — — —

Najmlajši pa je stal sam sredi mrzle noči in gledal za njima. In bilo je kakor da zopet sliši zamolkel smeh. Hitro zgrabi košarico in hiti dalje v smeri proti hlevu.

Bil je že prav blizu, ko mu stopi mož nasproti. »Kaj tako hitiš, prijatelj?« ga ta vpraša.

Pastir odgovori: »Angel nas je klical, Mesija je rojen tam v hlevu.«

»Sanjalo se ti je,« odgovori mož. »Saj nisi otrok in veš, da bo Mesija mogočen, ki bo naš rod odrešil.«

»Če je pa danes šele rojen,« ugovarja pastir.

»In v zapuščenem hlevu. Meniš, da bo berač? Kraj bo mogočen, bogat,« pripoveduje tujec.

Nevešč nadaljnega odgovora, kakor da išče pomoči, se ozre pastir proti nebu, kjer se je pravkar utrgala zvezda in splavala nizdol ter obstala nad hlevom. Tam so se odprla vrata, izza katerih je stopil angel v nebeški svetlobi. Stegnil je roko proti pastirju in od nevidne moči zadet, je krenil tujec v stran. Pastir pa je urnih korakov stopil proti hlevu.

»Sam prihajaš?« ga vpraša angel.

»Enega brata je premagal dener, drugega ženska in če tebe ne bi bilo, Bog ve, kaj bi bilo z mano?« odgovori pastir.

»Tebe je Bog varoval, ker si čistega srca,« je rekel angel, odprl vrata in ga peljal v hlev.

O, kako ubožno je ležalo Dete v jasilih! Komaj za silo odeto. Kakor ločena od sveta je zrla Marija vanj in Jožef je klečal in molil. Pastir ni videl revščine, vse je bilo poduhovljeno; zdrknil je na kolena in gledal, gledal Dete in se ni mogel nagledati. — — —

Angel mu je položil roko na oči. In je videl in gledal; igralnico. Sredi med drugimi je zagledal najstarejšega brata. Strast in pohlep po denarju sta mu razorala lice. Goljuf je postal, nadal niže in niže, dokler ni bil zrel za pekel...

Druga vrsta slik: veselica, ples. Pari se vrste v divjem plesu; tu njegov brat z ono neznano žensko. Kmalu vidi isto z drugim plesalcem; za njima njegov brat, ki temu zasadi nož v srce. — Morilec!

Groza spr'etava pastirja; a že je tu nova slika. Gora, na nji trije križi; kakor morje valovi množica okoli njih. Na srednjem križu visi — Mesija. Eden izmed razbojnikov ga prosi: »Gospod, spomni se me...!« in že mu Mesija odgovarja: »Še danes boš z menoj v raj!«

In v razbojniku spozna svojega brata, ki je dal Mesiji spomin svoje matere, svetlinjo.

Od bolesti in sočutja se hoče vreči Križanemu k nogam, a v tem hipu se ga dotakne angel.

O, saj je v hlevu pri božjem Detetu, ki je uprlo vanj svoje oči polne nebeske milhe in Marijina roka leži, blagoslavlja joč na njegovi glavi.

Vse življenje ga je spremljal Jezusov pogled in Marijin blagoslov, da je bil eden prvih svetnikov-mučenikov sv. Cerkve.

Organizacija katoliške poročevalske službe. Ameriški katoliški škofje so na nedavni svoji skupščini ustanovili redno poročevalsko službo, ki jo bo izvrševalo 50 tisoč katoliških misijonarjev. Središče bo v Rimu in se bo nazvalo »Fidea« ter bodo tu zajemali svetovne novice nele cerkveni, temveč tudi svetni časopisi.

Božič pri radiu.

Tako lep je sveti večer! Vsa družina je zbrana, še od daleč pridejo sinovi in hčere, da se lepe božične dni povešale ob očetu in materi, med brati in sestrami. Božično drevesce, jaslvice in tisto sveto pričakovanje polnočnice, ko se spomnimo na važen zgodovinski trenutek, ko nas je sam Bog obiskal in prišel na svet tam daleč v Palestini, v bornem pastirskem hlevčku.

Petje in lepa godba godba se tako podasta razpoloženju svetega večera! Dostikrat tega pogrešamo. Letos nam ga ne bo treba. Naša domača radio postaja je preskrbelna za to. Na sveti večer se že ob 3 popoldne prične božični spored s pripovedovanjem božičnih pravljic. Najlepše pa bo zvečer. Slovesno zvonjenje in pritrkavanje boste slišali iz šentpeterske cerkve v Ljubljani. Nato bo radio pripovedoval, kako božič obhajajo Slovenci v raznih krajih, kako ga praznujejo naši rudarji na Westfalskem in naši izseljenci v Ameriki. — Lepih, starih božičnih pesmi bi seveda ne mogli pogrešati. Pel jih bo šentpeterski cerkveni zbor iz Ljubljane. Slišali bomo ta večer še violino in harfo, rog in klavir, prav do polnoči bo igral radio-orkester. Zares lepo bomo obhajali sv. večer ob jasliah in božičnem drevescu ter pri radijskem aparatu.

Tudi na božični praznik bo spored jako lep, na Štefanovo bomo slišali petje in še marsikaj drugega, kar znajo samo fantje iz Tržiča na Gorenjskem. Za Silvestrovo in novo leto bo pa spet radio pel in povedal veliko novega, lepega. Vsem, ki že imajo radio, bodo ti dnevi v veliko veselje. Tistim pa, ki ga še nimajo, bi svetovali: Stopite te dni v Ljubljano, pa se oglasite v mali hišici poleg Uniona; napisano je nad vrati: »Radio-Ljubljana, prodajalna«. Tam vam bodo prav svetovali, da bo tudi za vas božič vesel in srečen. Ali pa pišite na naslov: »Radio-Ljubljana«, Miklošičeva cesta 5.

Božična pisma rojakov iz tujine.

»Domoljub« je od svojih prijateljev in čitateljev onstran morja prejel za Božič toliko voščil in pozdravov, da bi z njimi napolnil par strani lista, ako bi natisnili prav vse dobesedno. Ker pa rabimo prostor tudi za druge stvari, ne moremo objavljati dobesedne vsebine vseh te pisem, ampak le najvažnejše stvari iz njih.

Iz Argentine smo dobili več pisem iz okolice Buenos Aires. Rojak iz okolice Mokronoga piše, da je tamkaj tisoče in tisoče ljudstva brez dela, največ Jugoslovanov in Poljakov. Pismo nadaljuje: »Dragi rojak! Ne poslušajte agentov, zakaj ni vse zlato kar se svetli. Govoril sem že osebno z izseljeniškim komisarjem, zakaj puste ljudi sem. da so tukaj potem brez dela. Odgovoril mi je, da ni njega nihče vprašal, če bo dobil delo, zato naj ga pa zdaj sam išče. Bodite zato rajši v domačem kraju — kdor pa seveda ne verjame tem besedam, naj pa le potuje sem čez...«

Fantje iz Belokrajine in okolice Novega mesta pišejo »iz te puste Argentine«, da se tamkaj nič zasluziti ne da. »Radi bi šli domov, pa ne moremo, ker ni pesov (tamkajšnji denar), po katere smo semkraj prišli. Božične potice bi radi jedli, pa ne moremo do njih. Zdaj je tu pšenična žetev, je silna vročina. Mi se pečemo na močnem solncu, ko se vi v Evropi veselo drsate in sankate po snegu, katerega tukaj ne poznamo. Pozimi je tukaj le huda burja in pa večkrat smo brez dela. Kdor hoče priti semkaj, naj prinese vsaj toliko denarja s seboj, da se bo lahko koj vrnil domov, ker z argentinskim kruhom se bo hitro »skaral« (skregal), ako ga bo sploh dobil.«

Rojaki iz okolice Kamnika svare vse, ki hodijo v Argentino iskat sreče — in zlasti zadnji čas je teh mnogol — zakaj »ako bi doma živeli tako, kakor moramo tukaj, bi se nobeden ne podal semkaj, ker bi tudi doma lahko nekaj prihranil. Nikar se ne ozirajte na to, kaj drugi domov pišejo, ker navadno vsak hvali, da s tem tolaži sebe

tukaj in svoje v domovini. Reveži hodijo stotine kilometrov peš za delom, čez dan prenašajo vso dobroto tropičnega solnca, prenočijo pa navadno na prostem kje ob železniškem tiru. Vi se boste doma grela na peči, mi pa tukaj na solncu.«

27 slovenskih fantov piše pismo iz Kanade (Ereighton Mine), kjer pravijo, da delajo v rudnikih in se jim še dosti dobro godi.

Tudi v drugem pismu, ki ga nam pišejo fantje iz Dolenjske, se na splošno pohvalijo z življenjem v Kanadi. Tešejo železniške trame in zaslužijo 4—5 dolarjev dnevno. Za kuharico imajo brhko dekletko iz Francoeke.

Iz Minesote v Kanadi nam piše naročnik, da se je tamkaj v rudniku smrtno ponesrečil rojak Jernej Steblaj iz Grosuplja. Delal je na mokri zemlji, ki jo je razjedla voda. To je povzročilo, da se je ves prostor pogreznil 300 čevljev globoko v zemljo.

Več rojakov iz Hinjske in Dobrepoljske fare sporoča iz Vindsona, kjer delajo v tovarni, da so razmere zdaj na zimo slabe, ker vse avto-tovarne odpuščajo delavce. »Najslabše je, da si mora človek kakšno boljše delo kar kupiti. Tako so plačevali preteklo pomlad pri Fordu po 60 dolarjev za delo. To »modo« so največ vpeljali Madžari in Hrvatje. Delamo par mesecev, pa spet par mesecev počivamo, da se ne utrudimo preveč.«

Drugo pismo iz Kanade toži po ljubljani domovini in pravi: »Ko smo bili še v starem kraju in čitali v »Domoljubu«, kako bridko se godi našim rojakom v Kanadi, pa mu nismo verjeli, smo rekli, da laže. Da je res vse tako, kot nam je sporočal, vidimo zdaj, ko smo tukaj in smo sami poskusili. Zato, dragi rojaki, prosimo vas, da nihče več ne reče, da »Domoljub« laže, ampak verujte mu vse, kar vam piše. Za nas Slovence so tu samo težka dela in takšna, ki so najmanj plačana. Lahkega dela Slovence sploh ne dobi, ker so takšna dela vsa za Angleže in Francoze. Stalno delo je sploh nemogoče dobiti, če človek ne zna vsaj nekoliko angleškega jezika.« Takšno pismo pišejo naši Dolenjci iz Dobrepolj in okolice.

Zanimivo je še pismo iz Media Ague v Argentini, ki nam ga pošiljata dva prijatelja lista: »Vsakega energično odbijam, naj ne misli na ta kraj, naj bo rajši na domači zemlji. Zasluži se komaj 2—3 pese dnevno (1 pes je 23 Din) in bolje je doma okopavati koruzo, nego tukaj v gozdu štore izkopavati, kjer skačejo in lezejo zveri in kače v velikosti do 2 metra. Mislim, da je vam doma boljše, kot nama tukaj, ker se nama zdi, da živimo vprav ciganski, pod šotorom. Pred dvema mesecema je divjal strašen orkan in tam raztrgal in odnesel naše hiše, kjer smo prej stanovali.«

Razen teh smo prejeli še mnogo drugih pisem, v katerih je vsebina povsem ista; vsi rojaki voščijo vsem čitateljem in prijateljem in sploh znancom v domovini veselo praznike, srečen božič in Novo leto.

Od slovenskih rudarjev v Belgiji (Eysden, Linburg) pa smo dobili tole pismo: »Božične praznike želimo veselo obhajati tukaj v novem kraju, čeravno ob skromni, mali plači. Vseeno si je vsakdo izmed nas

Schmoll-ova
& Gunitran

mast za usnje
za čevlje

za šport in za štrpaci
napravi usnje
prožno in
nepremočljivo

Poravnajte naročninol

toliko prihranil, da bomo imeli nekotiko veselja v teh svetih dnevih. Zato tudi želimo vsem bralcem in bralkam »Domoljubca«, posebno pa fantom in dekletom veselo božične praznike in srečno novo leto. — Jože Gorenc, Anton Pungarčar iz Trebelnega; Henrik Kljun, Sevnica; Janez Zakrajšek, Franc Kozine, Jože Kožun, Valentin Kresnik, Šmarje pri Jelšah; Avsec Josip in Jože Kljun iz Bučke.

Tudi fantje in moške iz Holandije, Francije in drugi iz Belgije želijo vsem bravcem veselo in blagoslovljeno praznike.

Iz zlatih rudokopov Kirkland Lake pošilja božične pozdrave vsem slovenskim fantom in dekletom, zlasti onim v Belikrajini njih znanec in prijatelj Jožef Šimec.

Schumacher (Ontario Canada). Vsem cenjenim narodnikom in bralcem »Domoljubca« želimo veselo božične praznike in srečno novo leto: Matt Hudak, Joe Mihelič, Matt Vrbanc, Frank Mihelič, Frank Fugina, Matt Kobe, Joe Kobe, Peter Kobetič, vsi iz Vinice v Beli krajini.

Božični pozdravi naših vojakov.

Veselo praznike in srečno novo leto žele vsem znanim in dragim v domovini sledeči slovenski fantje vojaki:

Iz Ptujja, služili pri 4. pontonirskem bataljonu: Vesel Stane (kaplar); redovi: Presterl Iv., Sarc M., Copic F., Gartner Leop., Kosmač Iv., Strah A., Držar V., Brce V., Gašper V., Aberšek Leop., Kobal A., Letonja J., Doygan Fr., Kamnar Avg., Cefernik Mat., Trtnik Fr., Klanačar Fr., Vozel V., Černelič Jos., Kalar A., Kosec A. in Marolt Iv., kaplarja; Logar Fr., Dožman A., Sever Fr., Pirč Al., Gregorij Fr., Peterca Flor., Sipan Fr., Dinc J., Vidmar L., Tomjan Gabr., Repše J., Zelenik A., Cepelnik V., Justin Al., Repor A., Škarja Ferd., Kranjc Fr. — Begruti: Stanovak Fr., Legat St., Kerč J., Gros J., Rekar Gabr., Petrič Fr., Petrič Fr., Trnovec J., Svele A., Stejko Fr., Mužan Jož., Albreht M., Rotar J., Stivič Fr., Premk Fr., Demšar A., Peč J., Horvat M., Poljanec M., Zajc Fr., Orehek Al., Grandovec J., Belon A., Kokal A., Taučar J., Sušek L., Sirc Fr., Poljanec Fr., Ogriv A., Strmec J., Petrovič J., Soja J., Svetek A., Zavoer Herman, Ocvirk Ig., Poltinar Fel.

Iz Zagreba, služili pri težkem artiljerijskem polku: Kaplar Fr. Koceljanič, Dobrunje; redovi: J. Gorenc, Raka, A. Sturma, Zagrodec, Mar. Arh., Velka vas; I. Dimec, Leskovec, Fel. Zupančič, Dobrič, A. Bolha, Preserje, Maks Flis, Celje, Ig. Junkar, Kostanjavica, P. Belec, Medvode, Iv. Juričič, Kostanjavica, P. Salomon, Videm, V. Bernardič, Stara vas, K. Znoj, Kašelj, A. Resnik, Straža, H. Sajo, Maribor, Al. Šiška, Raka, Fel. Marvar, Zuzemberk.

Iz Mostarja: fantje vojaki, služili pri 32. pehotnem polku: Al. Pucihar, Male Lašče; Iv. Grebene, Iv. Šilk, Jože Lovšin, J. Mote, An. Henigman, Iv. Bojc, J. Trdan, Ludvik Prijatelj Al. Kranjc, J. Kljun, J. Peček, Iv. Lovšin, Ribničani Iv. Mohar, Fr. Košmrlj, Loški potok; Jos. Muhrič, P. Osterman, A. Briški, A. Baur, Met. Brur, Iv. Bukovec, A. Volf, Al. Jurjevčič, A. Bronet, A. Krievič, Iv. Marinčič, koroška okolica; Jož. Hribor, Mar. Vidmar, Fr. Peč, Hinjca, Fr. Nose, Brezandol; Al. Lavrič, Nova Stitva; Al. Prijatelj, Skrajek; Ig. Pprar, Fr. Berns, Dobrič.

Služili pri 23. art. polku v Mostarju: A. Pekla, Zlebe pri Medvodah; J. Soršek, Ladja; J. Kos, Poljane nad Škofjo Loko; Iv. Pengerc, Ferd. Rotar, Rodler; K. Legat, Pristava; Fr. Kregar, Kamnik; Jos. Alč, Moste pri Ljublj.; Jos. Ravnak, Celje; Fr. Rozman, Maribor.

Iz Varanovca: Fr. Skarja, Sv. Rupert na Dol., Fr. Stričof, Ljubljana, K. Lapše, Plišaj, Al. Soper, Bogojna, Prekmurje.

Iz Novoga Sada: vojaki 7. polka: Fr. Pate, V. Zaplatar, Al. Živic, Al. Jerman, A. Zakrajšek, Iv. Peček.

Iz Petrovaradina: Šotina Fr., I. balunska Šota.

Iz Subotice: fantje, služili pri 24. peš. polku: Fr. Znojec, A. Novak, Matej Pečelin, J. Novak, Košir Mat.

Iz Zemuna: slovenski peki pri pekarski šteti: Al. Emeršič, Sv. Lenart pri Vel. Nedelji; Mar. Plohl, Mergovi pri Ptujju; Al. Kacjan, Ptujška gora pri Ptujju; St. Cerar, Brezovica-Dob.

Iz Krazujeva, 19. peš. polk: M. Simončič, Boštajn; J. Kovč, Celje; J. Ilincik, Kamenje; J. Volčjak, Suhodol; A. Dobnik, Zagorje; R. Rozman, Rateče; J. Korela, Gorenja vas; Fr. Miholič, Brusnice; Fr. Gazvoda, Brusnice; Fel. Grandovec, Prca; A. Gale, Zagorica; Vin. Novak, Brežice; Al. Mersel, Hrastnik; A. Robek, Bela Cerkev; Fr. Bobner, Straža; Fr. Vovko, Rateče; Fr. Novak, Zuzemberk; Mat. Štacija, Toplice; Jan. Gorjan, Suhodol.

Iz Pristave, 28. art. polk: podnadrednik An. Ljubša, Maribor; kaplarji: L. Šifrar, Praprotno; J. Sinkovec, Konjako; Fr. Osvald, Orni potok; Vl. Jerič, Tihobol; R. Vidic, Gorje; F. Mikuš, Brezovica; Fr. Budič, Podgrašeno; Fr. Zupančič, Brd; Pangorčič, Obrečje; K. Štern, Fran; J. Hedl, Sv. Peter; F. Peset, Sv. Martin; M. Škrjanc, Bogova; G. Cizerl, Ptuj; K. Plantanšek, Mirna; F. Likavec, Sv. Peter.

Iz Uroševca: Mih. Skuber, Jezersko; Val. Bohinc, Gorice; Jan. Grča, Gora pri Sodražici; J. Pinter, Slovenjgradec; J. Kadunc, A. Keber, Ljubljana; J. Kovč, Osilnica; Ig. Rupnik, Ogotec; T. Kokalj, Zavodanj; Mar. Mutarič, Dolenjavas; J. Turk, Loški potok; J. Fink, Rečna; J. Markovič, Veliki vrh.

Iz Avtorca, služili pri 29. peš. polku: J. Mlakar, Iv. Truden, Stari trg pri Ložu; A. Šmalc, Laze pri Ribnici; L. Boldin, Rob pri Vel. Laščah; P. Perko, Zdenska vas, Dobro polje; Iv. Tekavec, Sv. Vid nad Cerknico; Jos. Pakič, Zirovnica.

Iz Skoplja, III. armijska art. del.: Fr. Vajda, Bukovci nize Ptujja; Jos. Krajnc, Ljubljana; Fr. Pikelj, Zagorje; K. Uran, Ljubljana; A. Moeelj, Ljubljana; Fr. Hočevar, Grosuplje; Fr. Pristotnik, Lukovca; Orel Hočevar Franc pozdravlja še posebej brate Orle in sestre Orlice.

Iz Skoplja: fantje, ki služijo pri 21. peš. polku »Češkoslovaškim: Krvič M., Dragomilja vas; Jan. Tomc, Bušinja vas; kaplar Fr. Krševac, Lokvica; Jan. Škof, Gornji Suhor; kaplar M. Pečarič, Dražič; Fr. Zagal, Dobravice; J. Golobič, Badovica; A. Smrekar, Črešnjevec; kaplar A. Punšič, Štreklevce; Mar. Muc, Primostek; Jos. Bartol, Breznik pri Metliki; kaplar M. Simončič, Sinji vrh; kaplar Fr. Suhopec, Ptovce; J. Plut, Vinji vrh; M. Klepec, Prilazje; Mar. Ogolin, Hrib.

Iz Splita, 54. peš. polk: kaplar Fr. Podpekar, Fr. Zimšek, Jer. Medvešek, Av. Breclj, J. Ilvar, Iz. Jevniček, An. Merolt, Mar. Jelkuš, Mat. Ivanc, Jož. Komovec, Pav. Malnar, An. Strnad, Fr. Luzar, Jer. Podpadeč, J. Vesel, Sl. Perko, Redovič; Fr. Keše, Jn. Drampetič, Jan. Triplet, A. Dergene, Fr. Cvibovšek, Leop. Jeršič, Zekel, Al. Kopina, Jak. Šercar, K. Korošec, R. Šket, J. Bregar, Al. Drenčnik, J. J. Mezek, Fr. Gruden, J. Vidmar, A. Vidrih, A. Znidaršič, Iv. Tacja, A. Toma, P. Valtar, Al. Kovčič, Al. Stanovar, M. Zelušič, Al. Povalej, M. Dobravec, A. Vavtar, P. Mreček, A. Vovk, Val. Novak, Fr. Klančičar, Jan. Brancelj, K. Ramšek, K. Santelj, A. Deželček, Vin. Mahovne, J. K. Venko, Iv. Klodrič, Jan. Strnad, Fr. Drakslar, Jer. Jenko, Jan. Sinkovec, Fr. Rifej, J. Kraševac, Leop. Jurovič, J. Slapar, Fr. Hribernik, podnadrednik, Fr. Suhodolnik.

Otroci noči.

Poleg najsvetejšega v tabernaklju ne vem za nobeno vidno stvar na zemlji, nad katero bi imel Bog tako gotovo in tako nekajeno dopadenje, kot ga ima nad nedolžnim otrokom. Otroci so za človeka, ki ni popolnoma pokvarjen, kot velikonočni zvonovi. Najboljše njegove sile kličejo k vstajenju. Nedolžnost otrokova je čistiljiva in zahteva najnežnejšo obzirnost. Nekaj kraljevega je otrokova odkritost, s katero brez ozira pove resnico. Za svoje otroke trepetamo. In čim globlje gremo v življenje in čim nežnejše jih ljubimo, s tem večjo bojzornijo trepetamo zanje. »Naivejša in najsvetejša naša zemeljska dolžnost je:

otroke roditi in vzgojiti (škof Keppler.) A kakor brez solca ni cvetja, tako brez Boga ni prave vzgoje. Pokvarjeni otroci nesrečno žive, in še nesrečneje umirajo.

Zato so tako nerazumljivi in naravnost neverjetni glasovi, ki prihajajo iz Rusije. Pogubonosna setev ruskih sovjetov dozoreva v grozne sadove. Najbridkejši, srce pretresujoč glas je nepopisna beda ruske mladine. Na milijone je zapuščenih, osirotelih otrok, ki so postali prava nadloga za Rusijo. Posamezni še preslabotni za zločin, se združijo v gruče po deset in dvajset. Tako postanejo zmožni vseh zločinov in podlosti. V grozo prebivalstva in celo policije, da se boje teh mladostnih tolpa kot divjih zveri. Vnebovpijoči klic zgubljenih mladine gre skozi deželo, da postaja strah celo sovjete. Kot strašna božja pozavna za tiste, ki so te milijone bednih in najnežnejših leŝih oropali človeških pravic in dostojanstva.

Številčno se velikost te bede niti ne da dojeti. Podatki navajajo tri do šest milijonov teh pomilovanja vrednih bitij. A tudi najmanjše število bi bilo visoko dovolj, da globoko pretresne slehernega prijatelja mladine. Kakor resnični vesoljni potop se razliva tope mladih zločincev čez Rusijo. Cela mesta, vsi, krožja obvladajo v strahu in postajajo vedno nasilnejši. Lačni, brez strehe se ti izobčenci bore z vsemi opravičenimi in neopravičenimi sredstvi skozi življenje. Nihče jim ni pokazal druge poti. Druge šole ne poznajo nego greh, ki jih tira vedno globlje v še strašnejšo bedo. Da se prežive, morajo krasiti. Svoje slušnja telesa pokrivajo z raztrganimi, umazanimi cunjami.

Ko se približalo zimski meseci, se te nesrečne črede selijo v gorkejši ruski jug, na Krim, na južni Kavkaz ali v Turkestan. Na sklopnike in osi koles se obešajo na vlake kot mrčes. Na stošče jih pomrje med potjo, a na stošče jih ostane še živih kljub mrazu in boleznim. Na pomlad pa se ta nadloga pomakne zopet proti severu. In notranost dežele, kjer vročina ni tako silna. Nikoli se niso učili zemljepisja, kar nagonsko slede potovalnemu nagonu kot ptice selivke.

Ta skupna potovanja, beračenje in tatvina in zločini vseh vrst drže te nearečne skupaj. Imajo svoje navade, svoje nastave in znamenja, celo svoje narečje. Pomagajo si med seboj kot zvesti bratje. Za vse grozovitosti in podlosti, ki so možne na svetu vedo ti otroci. V vsa brezna in kloake se vdirajo. Sifilis, umor, prostitucija, nič jim ni neznan. Hiše požigajo za zabavo. Po mestih razbijajo cestne svetilke, da v temi lažje vrše svoj posel. Ti dvakrat ubogi so gotovo najžalostnejši pojav sedanje Rusije.

Švedska pisateljica Ana Quensel, ki je potovala po vojni v Rusiji, popisuje svoje vtise na sledeč način: »Nepreskrbljeni otroci so naitežje vprašanje nove Rusije. Ti otroci sličijo malim živalim v človeški podobi. — Ta razčepana živalim podobna bitja, obiskujejo zlasti Moskvo. — Dnevno pripeljejo vlaki neštete množice ušivih, podivjanih mladičev. Pečat zločina jim reži že iz obrazov. Ti mali zločinci z mirno vestjo krajejo, more, požigajo in se

ne ustrašijo ničesar. V Moskvi napadajo zlasti ženske, ki hodijo kupovat na trg. — Trgajo jim iz rok torbice in denarnice. To sem tudi sama doživela. Pred dobrim mesecem sem šla s svojo prijateljico po eni glavnih cest Moskve. V trenutku sva bile odbane od čete teh podivjancev. Videla sem, kako so bile vse njihove oči obrnjene na torbico, ki jo je nosila moja prijateljica. Poskušale sva uiti, a zaman. Eden od mladičev se je vrgel na prijateljico, da ji iztrga torbico. Ko ga ona neprijazno odrine, vzame z bliskovito naglico iz žepa britve in jo potegne čez njene prste, da jo je urezal do kosti. Od strahu in bolečine je spustila torbico. In v hipu so jo zverine popadle in izginile.

Vojaštvo se proti tem tolпам ne more, niti noče boriti. Zakaj ne glede na to, da so ti otroci vsi ušivi, nosijo na sebi tudi najgusnejše bolezni. Zato se jih vsakdo boji ko kuge. Najboljše njihovo orožje so zobje. V Moskvi sem videla mnogo nevarno ugrizenih. Otroci grizejo vsakega, kdor se jim približa. Kakor stekli psi se vržejo na slehernega brez izjeme. Pozimi, ko radi strašnega mraza ne morejo bivati na cesti, si poličke strehe po otroških jetniščih. Na pomlad pa čimpreje uidejo iz ječ.

Nikoli ne bom pozabila, kako sem prikrat zagledala te otroke v Moskvi. Stala sem pred glavno pošto, da kupim znamk. Pa zagledam pod mizo štiri dečke desetih let. Trije so kadili svačice. Četrti pa je imel v rokah nekaj ogorkov, ki jih je našel na umazanih, zapljuvanih tleh. Živa duša se ni zmenila za te štiri zapuščence. Neizrekljivo razirgani, noge ovite v žaklje-

vino, shujšani tako, da jih je sama kost in koža — taki se plazijo po Moskvi. Skrivajo se za plotovi, odkoder zviška napadajo in ropajo mimoidoče. Opazovala sem drobnege, kvečjemu devetletnega fantka, ki je trgal raz oglasnih sten plakate. Papir rabijo, da mašijo luknje v zimskih stanovanjih. Obiskala sem neko tako stavbo otroških vagabundov. To vam je žalostna palača! V barakah je na kupe smrdljivega papirja in listja. Tja noter se zarijejo otroci. To je njihova peč. Zjutraj pa vsi premri in s šklepetajočimi zobmi zlezejo iz listja in gredo zopet na cesto, na lov, tatvino, umor. Gledala sem, kako so ti ubogi iskali hrane v pasjih kočah, po gnojiščih, celo po kalinah.

Te naraščajoče tolpe mladostnih zločincev in armada okuženih, zapuščenih otrok pomenijo resno nevarnost za bodočo Rusijo. To je prokletstvo boljševizma! Rusko ljudstvo bo na ta način obdano od naraščajoče armade banditov in roparjev, ki jim ni sveta nobena stvar, ki ne poznajo nobenih meja.

Vse dosedanje odredbe vlade glede tega vprašanja so udarec v vodo. V naglici so postavili otroška zavetišča, da bi otroke tam vrgjali za izvrstne koinuniste. Danes šteje Rusija okrog 3700 otroških zavetišč. Ravnanje in vzgoja v zavetiščih je pa taka, da otroci trumoma uhajajo. Raje žive strano življenje na cesti, pod svobodnim nebom kot pa v zavetiščih. Ječe skrivajo v sebi le malenkostni del teh sirot. Po cele množine so jih že postreljali, a nič ne pomaga. Vsako novo preganjanje jih le še bolj podžiga k novim zločinom. V najno-

vejšem času se vlada peča z načrtom, da bi ujete vagabunde naselila na samotne otoke Severnega morja, da bi se tako rešila strahovite šibe.

Stara Rusija je pač poznala nevarnost gladnih volkov, ni pa vedela za divje otroške tolpe, ki ogrožajo mesta in vasi. Prokletstvo zori. Razdrto je družinsko življenje, ki je steber človeške družbe. Otroci ne poznajo lastnih staršev. Potem pa vzgoja današnje mlade Rusije! Saj se proglašajo načela, kot jih še ni slišal svet. — Ti otroci in mladiči se ravna po naukih in načelih svojih učiteljev. Kar oni teoretično oznanjajo, to ti praktično izvršujejo. Prvo so besede, drugo dejanje! »Vse je dovoljeno!« To je najvišji nauk Leninov. — »Vera je opij za ljudstvo!« — Kaj bi se čudili, če tisoč in milijoni, ki poslušajo take mojstre, potem z veseljem ropajo, požgajo, ubijajo? Saj ga ni krajšega in mikavnejšega načela za mladino kot: vse je dovoljeno! Neskončno žalostna je armada teh otrok in mladostnikov. A ta armada bo bič in šiba cele Rusije! Take žaloigre svet še ni gledal.

Do dna pretrese človeka, ko premišlja to brezno ruske mladine. Mar more človek tako globoko pasti? Ali ni to satanovo delo? Za poslednje čase rabi satan krepko armado. Pod njegovim solncem rekrutji dobro uspevajo. Kaj bo, ko ta rod doraste? Gorje ruske mladine joka v nebo in kliče maščevanje na hladnokrvne, brezvestne grobokope mladih src...

Kr. Cuderman.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

7

Zagorski zvonovi.

Ali ga ni odvrnilo od odločitve le mehko čustvo, slabotno nagnjenje do deklice? Divje misli so se podile v Osojnikovi glavi, ki je stopal s sklonjeno glavo in nezadovoljen sam s seboj proti dolini. — Tam ob robu gozda, kjer je stal včeraj s Križnarjevo Gelo, je nekoliko obstal in gledal proti Črni steni.

Nenadoma se je ves prestrašen zganil. Zgoraj pri vhodih v rove sta se dvignila dva snežnobela oblaka, tla so se stresla pod njegovimi nogami — zategel, tožec, svareč glas je prišel od tam, nato sta sledila dva poka, kot bi prihajala iz srede stene, — — — vsa Črna stena se je zmajala — — — in nato je grozno zagrmelo, zabučalo, zaškripalo, zabobnelo, kot bi se ne zrušila le Črna stena, ampak vse pogorje. V vsej širini se je Črna stena zavila v rumenkastordeč oblak prahu in dima.

»Jezus, Marija in Jožef!« je nehote zavzdihnil Osojnik, »pomagajte ubogemu umirajočemu.«

Spodaj iz doline in od obeh strani so se začuli vzkliki strahu. Rumenkastordeč oblak prahu se je počasi vlekel ob Črni steni navzgor in prikazale so se odprtini rudnika, strahotni, kakor dvoje mrtvaških oči. O dveh tratih, ki sta vodili do odprtine rovov, ni bilo nikakega sledu več. Ozki stezici sta izginili, tako da sedaj ni bil več mogoč dohod do vhoda v rudnik. Groznemu bobnenju in grmenju je sledila tišina. Osojnik je bilo sedaj jasno, da je bila eksplozija. In kje naj bi bil Skobčev Jože? Ali še živi, ali je poginil s svojo skrivnostjo vred? Trepetajoč in razburjen je stopal mladi kmet proti domu.

Na Osojnikovem domu je vladal velik nemir. Tončka, gospodarjeva sestra in dekle so glasno stokale. Ko pa se je vrnil Marko zdrav in nepoškodovan, so ga žerske z viharnim veseljem sprejele. Od Križnarjevih je prihitela deklica z vihrajočimi lasmi in vsa prestrašena. Bila je Gela. Stopila je do vrtnega ograja. Sedaj je zagledala Marka sredi svojih ljudi, s puško na rami. Za trenotek je omahovala, nato se je hitro obrnila ter brez besede trmasto odšla.

Osojnik ni ves dan premišljeval nič drugega kot o usodi Skobčevega Jožeta. Zvečer je dolgo časa gledal skozi okno proti Črni steni. Tedaj je nenadoma prišel po poljski stezi Skobčev Jože in s temnim pogledom šel mimo Osojnikove hiše. Marko se je oddahnil. Očividno je pognal starec v zrak oba dohoda do rovnih odprtini, da bi za vedno onemogočil nepoklicanim raziskovalcem plezanje do rudnika. Kako je sam nepoškodovan odšel, je bila še vedno uganka.

Naslednje dni je hodil Osojnik kot brez misli okoli. Zvonovi in zidanje cerkve mu ni dalo miru. Na eni strani ga je delo močno mikalo, na drugi strani pa so ga plašile skrbi in trud. Na vsak način bi bilo nekaj krasnega, za celo vas sezidati hišo božjo; pozni rodovi bi ga slavili kot zgraditelja cerkve. In stari zvonovi, kako lepo bi doneli iz novega zvonika! Kakšen blagoslov bi bila cerkev za vso okolico in še posebno za njegovo hišo! — — — Toda Križnar? S tem bi se gotovo sprl. Mogoče bi se obrnila od njega tudi zaželjena nevesta in bi izgubil ljubljeno deklico. To bi bilo pretežko, tega bi ne prenesel. — — — Haha, sedaj je vstal v njem slabši! Skobčev Jože ima prav... Toda končno ga bi cenila deklica baš radi velikega dela, ki bi ga izvršil, toliko bolj — mogoče bi stopila še odločneje k njemu, in mu pomagala pregovoriti očeta, ko se bi izkazal kot odločen, pogumen mož. —

Lipski otoki. »Moder-na« fašistovska Italija je danes zašla prav nazaj v srednjeveško dobo. Skoro vsakomur je menda že znana zgodba o Robinzonu Crusoeju, ki je dolgo vrsto let živel osamljen na nekem otoku, kamor ga je zanesel vihar, ko se je razbila ladja, na kateri je bil zaposlen. Ravno tako, kakor je živel Crusoe, živijo osamljeni italijanski, med njimi že tudi slovenski izgnanci ali konfiniranci, katere fašisti, zaradi osumljenja proti-fašizma, pošiljajo na samotne Lipske otoke. Ti otoki so pod tako stroгим nadzorstvom, da izven jetnikov, ne more nihče priti na te otoke. Posebno se fašisti pazijo nato, da ne morejo priti v stik ali v bližino z otoki nobeni časnikarski poročevalci. Glavni ali največji otok od cele skupine je otok, na katerem stoji malo mestec z štirimi tisoč prebivalcev. Največ izgnancev se nahaja na tem otoku in iščejo zavetja po hišah v malem mestecu. Vsem izgnancem pa je dana popolna prostost,

V hišah ob meji.

Pripoved iz šlezjskih gor.

(Dalje.)

S tem bi bila prav za prav ta pripoved končana. Pa ker ne gre tu samo za ljubezensko zgodbo lepe Franciške iz češke dežele, ampak za življenje v obmejnih hišah sploh, hočem še povedati, kako sem v poznejših letih spet prišel k svojemu prijatelju, Henriku Hollmannu, krčmarju pri rdečem petelinu.

Ostal je vedno stari, vedno zgovoren, nekoliko bahav mož z isto brezobzirnostjo do vseh stvari in oseb svoje okolice in z istim absolutnim respektom pred svojo ženo. Tkavci in mali kmetje so hodili v njegovi krčmi noter in ven, in če sem videl te z besedami skope ljudi z modrimi, praznimi očmi sedeti za svojimi čašicami žganja, sem pač dobro vedel, zakaj tihotapijo. Bogme ne samo zaradi tistega malenkostnega dobička, kakor tudi divji lovec ne vrže na kocko samo zaradi zaničnega zajca svoje časti in svobode, da celo morda zdravje in življenje.

Vi gospodje, ki sedite pri sodbi, mislite samo na nale nizke sobe teh ubogih, na njihovo enolično, dolgočasno delo, ki je uro za uro, leto za letom, vse človeško življenje isto nepotlačeno breme. In mislite na to, da imajo tudi ti ljudje dušo, ki hlepi do dejanju in spremembi, veselju in nevarnosti, da tudi to hrepenenje išče zelenih potov romantike. Kaj store? Tihotapci so, divji lovci so pač tudi. In v

vsem dolgem času, ko čepa za statvami v ozki gajbici, gre njihova domišljija po samotnih skrivnih stezah med nevarnostjo in bogato zmagi. Če pride kdo izmed njihovih, pripoveduje o posrečenem dejanju, tedaj stopi življenje v prazne oči, tedaj bije trudno srce enkrat eno uro hitreje, tedaj se vzpne v trudnih telesih nekaj kot upor in moč. Kaj jim pač tudi nudi država? Koliko od vseobče dediščine jim nakloni? In kako velika je škoda, ki jo oni zopet prižadevajo njej? Odločite vi; jaz si ne upam.

O mlinarju Liebichu mi je pripovedoval petelinji krčmar, da ne tihotapi več. Vožnja s krsto je bilo njegovo zadnje nedovoljeno preokračanje avstrijske meje. Mlinarju ni nič več v veselje tihotapstvo. Zakaj Franciška, ki je pred njo mogel osmešiti svojega tekmeča, je bila mrtva. Z Venclem je shajal, če je naletel nanj. Zdaj je celo priznaval, da je tako rekoč nekoliko tudi na Venclevi strani pravica; zakaj če bi bil on, Liebich, graničar, bi tihotapec sploh ne bilo več, ampak bi vsi sedeli na številkah: »varno«. Tedaj mu je petelinji krčmar možato pritrtil.

Nekaj pa je prineslo mlinarju veliko zadoščanje. Kaki dve leti po Franciškini smrti je Vencel poročil pridno deklico iz iste češke vasi. Tedaj je Liebich, ko je šel Vencel s svojo nevesto v cerkev, stal pri Franciškinem grobu in je rekel vanj:

»Veš Francka, kaj dela Vencel? Svatovščino dela. Z Hedvigo Nitschejevo, s hamliasto stvarco. Tu pa imaš kujona! Kaj sem ti zmeraj pravil? Hrt jel Brez trohice

zvestobe. To boš zdaj vesela, da si me ne vzela, zakaj jaz ne bi nikdar vzel druge kakor tebe, nikdar!«

Liebich res ni vzel druge žene. Posvetil se je samo z veliko ljubeznijo vzgoji svojega malega sina. — — —

O svojih tihotapskih uspehih ni vedel petelinji krčmar poročati mnogo razveseljivega. Nekega večera, ko se je bil Vencel spet pri njem ustavil, mu je zataknil lipov list za klobuk.

»Ah, ali še vedno velja stara korespondenca?« sem vprašal.

»No, seveda! Vi vendar tako radi kadite regalia media, in nimam nobenih doma. No — lipov list pomeni ravno regalia media.«

Naslednjega dne je res modri petelinji krčmar spravil zabojček regalia media cigar čez mejo.

Toda Hollmann je bil kljub temu ne zadovoljen.

»Vencel je moje ljudi grozovito dostikrat zasačil,« je rekel potr »Lahko rečem, da je že premoženje, kar sem že plačal kazni. Par mojih ljudi je moralo celo sedeti. No, to je potem šele drago. Cesar nima na sebi tako dragih blit kakor kak tak hribovski tkavec, če jih mora par presedeti zaradi katerega od nas. Pa tihotapiti se mora; zakaj kdor v teh krajih ne tihotapi, je bedak. In pa kako jih potegnemo, to ste ja sami videli, kako jih potegnemo.«

★

Prešlo je spet mnogo, mnogo let. Nad me jih je prišlo štrideset, in moj prijatelj

Take misli so se bojevale v Marku, a ni mogel priti do nikakega zaključka.

II.

Bilo je na dan sv. Katarine. Nad Črno steno je vel topli, mehki južni veter, temnomodro nebo se je bočilo nad gorami, pomladni vonj je duhtel nad obronki, mnogo belih, cvetnih glav je odpiralo svoja svetla očesa, v grmovju so žgoleli čički, ko bi ne stala zima pred durmi, temveč pomlad. V Slivnikovo hišo, ki je stala tik poleg Osojnikove, vedro, poznojesensko vreme ni moglo prinesiti veselega razpoloženja. V hiši je ležala Metka, mlada kmetica, v vročini in bolečinah. Pričakovala je težkega trenotka. Ob mizi je slonel Peter, gospodar. Kolikokrat je zastokala žena v bolečini, je krepko atisnil usla. Zdelo se mu je neznosno, da je moral gledati brez pomoči, zato je stopil k postelji.

»Metka, šel bom v Vrbovec po zdravnika.«

»Predaleč je do Vrbovca,« je odgovorila bolnica s slabotnim glasom; »toliko časa ne smeš od mene, Peter. In zdi se mi, da ne potrebujem več zdravnika — kvečjemu duhovnika.«

»Za božjo voljo, Metka, kaj pa govoriš?«

»Peter, zdi se mi, da gre z menoj h koncu. To pot se tako bojim — pri drugih otrocih ni bilo tako. Nocoj bom v sanjah ališala mrtvaške pesmi.«

»Metka, mo'a ljuba Metka,« je zavpil mož, »tega ne smeš storiti, umreti mi ne smeš! — Kaj bom počel brez tebe? — Takoj hitim po zdravnika.«

»Bodi tako dober, Peter, in počakaj malo,« je vzdihnila žena.

Nas'ala je tesnobna tišina. Peter je držal ženo vročično roko v svoji desnici in iz razbolelega srca so vrel vroče molitve. Čez nekaj časa so pokukali skozi

vrata trije otroci, deček in dve deklici, v starosti od 6 do 9 let. Oče je ukazal otrokom, naj odidejo in naj bodo čisto tihi, ker je mati zelo bolna. — Nenadoma je žena parkrat grozno zavpila, da je šlo človeku skozi kosti in mozeg in njen obraz je bil mrtvaško bel.

Dve dekli in babica so prihitele v sobo. Peter je pričal:

»Sveta Mati božja! Kaj pa je? Metka, kaj je?«

»Smrt je tu, smrt,« je stokala žena; »Peter, Peter, pojdi po duhovnika — zadnji čas je — našega Gospoda bi rada — samo našega Gospoda!«

Peter je odprl omaro in v naglici oblekel nedelj-ski suknjič. Nato je planil skozi vrata in zdir'al po hribu navzdol. Čez slabe tričetrt ure je bil v Podgorju. Pot mu je lil z obraza. V župnišču je dobil mladega kaplana, urnega gospoda, ki je bil takoj pripravljen. Ko je vzel duhovnik Najsvetejše iz tabernaklja in pripravil sveto olje, sta naglo odhitela po hribu navzgor. — Slivnik je že komaj dihal, a vendar je venomer priganjal:

»Gospod kaplan, hitiva! sicer bova prišla prepozno.«

Pot do Zagorja, za katero se navadno potrebuje eno uro, s'a prehodila v tričetrt ure. Nas'ala sta neumorno hitela dalje. Tako duhovnik kakor kmet sta prvič zagledala Slivnikovo hišo, in od tu je bilo še deset minut hoda. Trepetajoč od strahu je pogledal Peter proti hiši. Pred hišo je stalo več ljudi, ki so mahali z rokami. Slišala sta zamolkle, zategle glasove:

»Hitro — hitro — — umira — — umira!«

A nista mogla bolj pospešiti svojih korakov; celo bolj počasi sta šla sedaj, zakaj Petru so noge skoraj odrevenele od strahu. Končno s'a dospela do hiše. Ko sta stopila skozi vrata, sta začula večglasno jokanje in

da lahko živijo na otoku, kjer si že sami pošelijo in delajo delo, kakršno se jim poljub. Odvisni so popolnoma sami od sebe, da se živijo, kakor kdo more. Od fašistovske vlade dobiva vsak izgnanec po 10 lir (okoli 30 Din) na dan, da si more kupiti potrebne stvari za življenje. Seveda, za ta denar pa se ne more veliko dobiti, ker otok je oddaljen od ostalega sveta in zato je tam tudi vse zelo drago. Vse obreže po teh otokih je močno zastraženo od miličnikov fašistov. Izgnanci se smejo približati obrežju le na gotovo daljavo. Ker pa vsi po hišah ne morejo dobiti zavetišča, si mnogi postavljajo šotore ali pa sami zgrade barake, v katerih potem prebivajo. To je pravo Robinzonovo življenje, ki je pa kruto predvsem zato, ker v ondotnem polnebu noben tuječ dolgo ne vrdrži. Nedavno je bil tja poslan tudi general Capello, dobri prijatelj italijanskega kralja. Vseh izgnancev se danes nahaja že nad 2000 na teh otokih, ki so svetovni dokaz italijanske »tvoletne kulture«.

Kdor kajša, ostani doma. V nekem ameriškem mestu so imeli zadnjič

Hollmann je imel glavo polno belih las, ko sem spet naletel nanj. Spremenilo pa so ni sicer v hišah ob meji toliko kakor nič. Je z življenjem narobe kakor s kolovratom: v središču divja najhitreje, na obodu pa se zdi, kakor da stoji tiho.

Da, in vendar se je dogodilo nekaj novega in velikega v hišah ob meji. Mlinarjev sin Viljem je tako dorastel, da je že svoj vojaški čas odslužil pri lovcih in avstrijski carinski uradnik Vencel Hollmann je imel hčerko, ki je bila kaj sveži gorski cvet. — Bila je stara zgodba: oba otroka sta se ljubila, in oba očeta nista hotela o tej ljubezni ničesar vedeti, ker je bila čisto zoprna njenemu srcu, čeprav sta na zunaj izhajala drug z drugim. Mlinarja je pogosto bolela napol hroma rama, ki se je imel za njo zahvaliti graničarju, in ta tudi ni imel vzroka, da bi bil z mlinarjem bogve kako zaupen. Tako sta se oba stara uprla zoper ljubezen mladih. Da to nima nobenega uspeha, ni potreba omenjati. — Čez mejo so se tihotapile se min tja lepe, zlate ljubezenske dobrote: pisma in poljubi, rože in solze. In če ni šlo drugače, se je splazil mesec, najstarejši tihotapec sveta, zadaj za mlinarjevim gozdom okrog. Je vzel tisoč ljubezenskih misli kot nedovoljeno blago, je prišel čez gore, je posvetil trapastemu graničarju, ki je stal spodaj na poti, smelo v puškino cev in je oddal svoje sladko, vtihotapljeno blago na oknu hčerkinne izbice.

Že prav; šlo je, kakor gre pač skoraj zmeraj: oba stara sta morala odnehati. In tedaj je prišel dan, ko bi imeli praznovati v mlanu velik, pravi spraven praznik in se

pomeniti vse za bližnjo svatbo. Ravno tedaj sem bil spet enkrat za en teden ukvariran pri rdečem petelinu.

Neko popoldne je bilo, tedaj se je pripeljala steklena kočija pred petelina. To pot ni sedela notri slamnata donda in tudi Vencel ne pri vozniku na kozlu, ampak ponosen in srečen poleg svoje rosno sveže hčerke. Bog, je bil češki dekliš ljuba stvarica! In Vencel — ta je bil v civilu. Poveznil je bil cilindar na glavo, je nosil smoking brez graje in je imel lakaste čevlje z dokolenicami. Počasi in slovesno je prišel do mene in mi je ginjen podal roko.

»Glejte — tako pride!« je dejal. »Pa to me veseli, da ste Vi ravno tukaj. Vi pač spadate tako rekoč zraven.«

Položil je svoj sijajni cilindar na mizo in je planil takoj jezen nazaj.

»Proketo — kdo mi je zataknil za cilindar plavico? To je predrznost!«

Rdeči petelinji krčmar je prišel bližje, si je ogledal z glavo majaje cvetlico in šel ven, kjer je potihlo sodček rženega žganja odpravil po naročilu k modremu petelinu.

Vencel je vrgel cvetlico srdit na tla. Nato pa je postal spet svečan in mi je pripovedoval, kakor da bi se moral opravičiti, zakaj je pač vseeno dal svoje dovoljenje za to ženitev. Če bi bil Liebich še tihotapec — nikdar, nikdar! Toda on ni nič več tihotapec, on je zdaj samo še star osel. I ntako se pelje zdaj tja z Uršulo, in tam bo lepo družinski praznik. Petelinji krčmar in jaz morava z njim, zakaj spadava zraven. Modri petelinji krčmar tam čez ima ravno putiko; sicer bi ga bil tudi pri-

peljal s seboj. V vozu je dovolj prostora za naju.

Hollmann, krčmar, je moral zdaj napraviti toaletto in se je končno prikazal v mnogo preozki suknji, ki je pokrivala globus njegovega trebuha samo do povratnikov. Posedli smo se v voz, in voznja je šla dolj proti mlinu.

Zame kot Prusa je težko povedati: toda moj rojak Liebich je sprejel svojega slovesno opremljenega sosvaka golorok v rokavih! Vencel je opazil še ob času in mi potihem rekel:

»No, recite, kako je mogla Frančiška vzeti tako govedino, ki niti najmanj nima kaknega smisla, kaj se spodobi?«

Praznik sam pa je bil zelo, zelo lep. Videti mlado ljubezen in mlado srečo je seveda za tega, ki gleda nazaj čez življenje, otožna radost, a vendar radost, polna težkega spominkega vonja iz daljnjih pomladanskih dni.

Liebich je bil zelo molčeč. Izvršila se je zaročitev, in vino, ki smo ga pili, je bilo vse avstrijske znamke in najbrž vtihotapljeno; pa Vencu je dišalo, in kaj mu pač mar, če so bili pruski graničarji slepi? Da, pil je mnogo, in mi drugi tudi, in razpoloženje je postalo zelo veselo. Tedaj se je vzdignil mlinar za govoranco.

»Tu sedimo, in to je zelo lepo. Da Frančiške ni zraven, je seveda zelo škoda. Ampak jaz vem, kje je ona; to vem že radi svoje hrome rame. No, pa to je zdavna! Še vse popolnoma pozabljeno, in otroci, ki se bodo poročili, vsega tega niso z nami doživeli. Zakaj še potem govorim o tem? In da boš vedel, Vencel, kako rad te imam,

8

koncert Paderewskega. Tu je neko doma posilil kateli in krehala je kakor avtomobilska hupa. Nemudoma jo je pozvalo 42 glasov, naj zapusti dvorano. A ni hotela! Naslednji dan je prejela naznanilo, da je proti njej vloženih 42 tožb na odklanino, ker je ljudem pokvarila užitek in jih s tem oškodovala na času in denarju. Odkloninske zabave se glase na sto do tisoč dolarjev. To bo trd oreh za sodnika!

Avanziranje. Staroavstrijski major je silno sovražil žide. Da bi jih jezil, je dal svojemu konju židovsko ime Izak. Nekoč je major dražil židovskega trgovca Abraham: »Ali se žudite, da je postal moj konj žid in si prilastil židovsko ime?« — Abraham: »Zakaj bi se žudil, če konj avanzira do žida, ko vidim, da se je osel povzpel celo do majorja!«

Ubožcem je mrazil V Perlinu je mestna uprava ukazala sezidati 61 javnih dvoran s pečmi. V teh sobanah bo prostora za 5000 ljudi iz revnih družin, ki nimajo, da bi si drv kupile za zimo.

vzdihovanje. Jokačoj je prišla Osojnikova Tončka po stopnicah in rekla:

»Prepozno je, pravkar je umrla. — Revica. — Tako zelo je hrepenela po Gospodu, a ga ni več dočakala!«

Peter se je moral prijeti za držaj pri stopnicah, sicer bi se zgrudil; duhovnik pa je planil mimo njega v sobo. Tu je ležala Metka, voščeno blede, s steklenimi, široko odprtimi očmi; nič več ni dihala, usta je imela bolešno zategnjena. Ni bilo nikakega dvoma več, da je žena mrtva. Globoko ganjen je izrekel duhovnik še pogojno odvezo, nato je postavil Najsvetejše na mizo, pokleknil ter tiho molil. — Trije otroci so ječali kakor uboge duše. Tudi mož je prišel sedaj v sobo in se zgrudil na kolena poleg postelje. Za trenotek je klečal kakor odrevenel, nikak glas ni prišel iz njegovih ust. Nato je zagrebel glavo v blazine in divje ihtenje je streslo njegovo telo. — »Metka!« je nenadoma grozno zavpil in zopet obupno zaihtel. Vse ženske so prihitele skupaj. Kaplan se je preril bliže, da bi tlažil, a je kmalu uvidel, da je tu vsaka tolažba zaman. Zato je vzel v roke Najsvetejše in se odpravil. Osojnikov Marko je vzel svetilko, in spremil duhovnika z Najsvetejšim. Žalostno in ganljivo je donela sedaj moitev:

»Hvaljeno in češčno naj bo, sveto Rešnje Telo!«

Ko sta stopala po poljski stezi navzdol, so lile svetle solze duhovniku po licih. Zgoraj s hriba se je čul glas:

»Jezus, Marija in Jožef! Zamudil je. Duhovnik se vrača z Najsvetejšim!«

Dospela sta do gozdnega roba. Od Slivnikove hiše se je še vedno čulo glasno jokanje in stokanje. Žalostna je bila pot z Najsvetejšim. Nenadoma je od Črne stene

pretresljivo zavnelo — glas zvona — še eden — in nato so zadoneli vsi zvonovi, zamolklo, svečano. Zdelo se je, kot da zvonijo v čast Najsvetejšemu.

Pri Močilnikarjev hiši so klečali vsi domači ljudje pred hišo. Ko je prišel mimo duhovnik z Najsvetejšim, se je začul hripavi glas siare ženice:

»Uboga Metka — uboga Metka! Ker nimamo več cerkve, gre Gospod Bog zopet proč. Končno bomo umrli mogoče vsi brez Gospoda. Ko bi bila v Zagorju cerkev in duhovnik, bi o pravem času prišel k Slivnikovi.«

Osojnikovemu Marku so šle te besede skozi kosti in mozeg. Skrivnostno pritrkavanje ga je pretreslo; iz mnogih hiš se je začul glasen jok. Vsi ti glasovi so se zdeli Marku glasen opomin; tudi njegovo srce, ki je bilo pretreseno veld žalostnega sosedovega slučaja, je reklo viharno:

»Marko, sezidaj cerkev — če ti ne boš tega storil, ne bo storil nihče.«

Nenadoma se je zjasnilo v njegovi duši in sklep je bil storjen. Skoraj glasno se je izvil iz prs mladega kmeta sklep:

»Da, lotil se bom stvari z vsemi silami, naj stane kar hoče — Bogu v čast in Zagorcem v korist.«

Ko je duhovnik, dospevši v Podgorje, shranil Najsvetejše v cerkvi, je obiskal Marko grobove svojih sorodnikov in dolgo molil. Nato je šel k župniku. Župnik, častljiv, star gospod s snežnobelimi lasmi je bil globoko potrj radi žalostnega izida previdenja in takoj ob vstopu je zaklical Marku:

»Kako hudo je to; smilijo se mi ubogi ljudje! V Zagorju bi prav za prav morali imeti cerkev in duhovnika.«

ti podarim tu pristno srebrno tobačnico, da boš vedno mislil name, kadar boš iz nje nosljal. Naj živita zaročenca, hura — živio!

Iz modrega pajčolanastega papirja je Liebich odvil prav krasno srebrno dozo, ki jo je bil šele pred kratkim kupil v mestu. Vencel je bil globoko ginjen. Ga je pa zdaj zelo jezilo, da ni imel nobenega darila za povračilo, in da je njega, v smokingu, tako zelo prekosil goloroki mož v rokavih. Ko je bila bogata večerja končana, in so Čehi mislili na vrnitev, je ukazal mlinar svojemu sinu, da naj pripravi tudi njihov voziček; bodo ljube goste spremili domov, zakaj takega dne kot danes ni pogostokrat.

Veselo je šlo po hribu navzgor proti meji. Prišli smo do avstrijske carinarne. Uradnik je stopil ven in vprašal vsakega po vrsti, če ima kaj zacariniti. Vsi smo rekli da ne, tudi Vencel, graničar v civilu, seveda. Tedaj je rekel uradnik, ki je bil (kakor sem pozneje zvedel) svojemu kolegi gorak:

»Zal mi je, gospod Vencel Hollmann, toda prišla je ovadba, da nosite novo srebrno dozo čez mejo.«

Krik iz Venclovih ust. In že je letel zvitek modrega papirja na cesto, in iz papirja ven je zletela nova srebrna doza.

Vsi smo mislili, da se mora svet pogrezniti. Vencel, strahovit graničar, vzor vestnosti in brezobzirne strogosti, je bil zasačen pri tihotapljenju.

Stopil je iz voza in klecnil ves skupaj. Zlomljen se je naslonil s svojo lepo oble-

ko na pečeno kolo, cilindar mu je pal z glave.

»Jaz — jaz — jaz — nisem mislil na to,« je iztisnil hripavo iz sebe.

Uradnik je skomignil z ramami.

»Bila je moja dolžnost. Ovadba je prišla pismeno.«

Pobral je dozo.

»To moram seveda konfiscirati. Prosim lepo.«

Pokazal je z roko na vrata carinarne. Kakor ubogega razbojnika, ki ga morajo spraviti na morišče, sva vlekla petelinji krčmar in jaz nesrečnega Vencela v uradni lokal. (Konec prihodnjic.)

Nekaj o občnem zboru ZSV.

Vršil se je v najlepšem sporazumu dne 9. decembra t. l. v Ljubljani. Izvoljen po večini stari odbor, predsednik ostane okrevani Martin Colarič. Ugotovilo se je, da je Zveza letos po Sloveniji odkrila 16 spomenikov in je slovensko ljudstvo, in to poudarjamo izrecno, le slovensko ljudstvo nabralo in darovalo samo letos za te spomenike preko pol milijona dinarjev. Zveza je tudi v kamen vklesala mater slovensko, ki plaka in moli za svoje sinove in še več, namesto daljnjih mater straži grobove seveda tudi denar, ki ga naše ljudstvo v ta namen vsako leto prispeva.

Z boleščjo ugošavlja, da so še vedno vojna pokopališča ponekod skrajno zanemarjena, in to celo v krajih, kjer je silno razvit tujski promet in se tuji opravičeno

zgražajo. Zaenkrat bo zveza dotične občine pismeno opozorila na njihovo dolžnost, če se ne zdravijo, jih bo javno po našem časopisu navedla. Take občine naj posnemajo Škofjo Loko, Rogaško Slatino, Dev. Mar. v Polju, Srednjo vas (Ukenci), ki so kosti preminulih z velikim spoštovanjem v skupno grobnico pokopale in na njej postavile ali primeren kamen, križ, kapelico ali kaj drugega. Tudi Ljubljana, ki ima menda največ vojnih žrtv v svoji sredini, mora resno zasledovati misel, da bo s pomočjo občine, oblasti, države in raznih konzularnih zastopstev vse ostanke združila in postavila mavzolej, ki bo v čast mestu in narodu.

Ker so se nekateri zaupniki Zveze brdsko pritoževali, da so rodbine onih siromašnih obveznikov, ki so vpoklicani na orožne vaje, docela zanemarjene in samim sebi prepuščene brez vsake podpore, opozarja Zveza vse bivše vojake, kakor tudi županstva na razne določbe zakona o ustrojstvu vojske in mornarice, in sicer na člene 327, 328 in 330, ki govore o podporah rodbinam siromašnih obveznikov, službe pri narodni vojaški sili:

Člen 327.

Zadruga — rodbine — siromašnih obveznikov dobivajo, dokler so njih hranitelj-obvezniki v službi pri narodni vojaški sili, od svojih občinskih oblastev podporo v denarju in naturi, zadostno za življenje, tujih fantov ter tudi zanje moli in prosi Boga.

Podružnice Zveze, raztresene po Sloveniji, so skušale lajšati gorje najbolj bed-

»Gospod župnik,« je ves v ognju odgovoril Marko, »baš radi tega sem prišel sem. Vprašal bi vas rad, ako bi imeli kaj proti temu, če bi si mi zopet sezidali cerkev.«

»Zakaj naj bi bil jaz proti temu? Kot duhovnika me more veseliti, če dobi naš Gospod novo hišo. — Sicer pa je fara itak preveč raztegnjena. V treh urah jo človek komaj prehodi. Predaleč je za ljudi in mnogi ne morejo priti k službi božji. Že mnogokrat sem mislil na to, da bi morali imeti v Zagorju svojega duhovnika.«

»Ali res mislite, da bi se v Zagorju lahko ustanovila župnija?«

»Če že ne župnija, pa vsaj ekspozičura. Nekaj ustanov je že tu, in če bi se malo povišale, bi za enega duhovnika že zadostovalo; toda glavna stvar je in ostane cerkev. To pa stane mnogo truda in denarja, in jaz sem mnogo prestrašen, da bi vzel stvar v roke.«

»Koliko bi veljala vsa stvar, gospod župnik?«

»Tega ne morem reči kar tako. Osemdeset tisoč goldinarjev, mislim, bi komaj zadostovalo za cerkev, župnišče, zvonik, zvonove itd.«

»Zvonovi so že tu, gospod župnik.«

»Res, kako to? Kje neki?«

»V črni steni, ali tam nekje — natančno ne vem; toda tu so — vedno jih slišimo, kako zvonijo.«

»Vedno sem mislil, da je to le prevara. Pravkar mi je pa gospod kaplan povedal, da je jasno in razločno slišal zvonjenje, in ni dvoma, da se nekje v Zagorju nahajajo zvonovi. Sedaj moram pač verjeti; vendar ne vem, kako je s to stvarjo. — Mogoče mi morete vi pojasniti, Osojnik?«

Marko je povedal o srečanju s Skobčevim Jožetom na Črni steni in to, kar mu je lovec tam gori povedal. Z napeto pozornostjo je poslušal župnik in stal še

dolgo časa globoko zamišljen, ko je kmet že končal. Končno je rekel:

»Toda Skobčevega Jožeta bi bilo pripraviti do tega, da bi povedal, kje so zvonovi.«

»Izključeno je, da bi izvabili skrivnost iz tega človeka,« je odgovoril Marko; »trmast je in nezaupljiv. Le poskusite, gospod župnik.«

»Bom. Toda zdi se mi izključeno, da bi bili zvonovi v Črni steni. Ni mogoče, da bi tako težko mogli spraviti tja gor. Tudi živi še precej ljudi v občini, ki se spominjajo one vojne; toda o tej stvari ne ve nihče ničesar.«

»Skobčev Jože je tudi odločno rekel, da v Črni steni ni zvonov — in vendar vedno zvonijo v Črni steni. Odkar je eksplodiral smodnik, ne more nihče več tja gor in danes je zopet zvonilo iz rovov rudnika.«

»To je čudna stvar; ako le ne tiči za tem nikaka krivica, nikako skrivno, slabo dejanje!«

»To bomo videli, kakor hitro bomo začeli zidati cerkev.«

»Torej ste v resnici pripravljani, Osojnik?«

»Da, ako vam je prav, gospod župnik.«

»Seveda mi je prav; toda prigravljati in siliti ne morem. Težko delo je to in potrebuje mnogo žrtv, katerih niti prav ne slutite.«

»Zato pa je tudi to delo lepo in veliko. — Prihodnjo nedeljo bom sklical k posvetovanju vse kmete iz Zagorja. Ali jim smem reči, gospod župnik, da soglašate s to stvarjo?«

»Da, le recite ljudem, da me bo zelo veselilo, če se bo delo izvršilo. — Voditi podjetje ne morem, toda pomagati bom s svetom in dejanjem, kolikor bo v moji moči.«

Osojnik se je zahvalil ter poslovil od župnika. V slovesnem razpoloženju je stopal domov.

Primeren odgovor. Neki prevzetni mešan je korakal po ulici, po kateri mu je prihajal nasproti neki kmet. Mešan gre prevzetno nasproti kmetu in ko pride do njega, stopi predenj in ga nahruli: »Jaz se nikdar ne umaknem norec!« — »O, jaz pa vedno,« pravi kmet in stopi na stran.

Redka pokorščina. Dne 25. nov. je ponesrečil v Severnem morju švedski parnik »Gorn«. Na obupne klince potapljačce se ladje je prhitel ponesrečenim na pomoč holandski rešilni čoln. Kapitan valovom prepuščene ladje ni hotel v rešilni čoln in je prepovedal moštvo in ladijski posadki, da bi si otela življenje. Vsi pomorščaki so se pokorili zapovedi kapitana, le eden od matrozov je skočil v čoln in se rešil s polniki, kapitan in ostalo moštvo je utonilo z ladjo.

Dobro je povedal. Na vlaku je neki zlobdravi agent ponujal svojo politično modrost zavednemu kmetu. Ko je kake pol ure govoril in se mučil, je dejal: »Ali vas morda s svojim govorjenjem nadlegujem?« — Kmet: »O prav nič, lahko govorite dalje, saj vas itak ne poslušam!«

nih tovarišev, vojnih vdov in sirot. Še več bi lahko storile, če bi jih merodajni krogi, zlasti med vojno obogateli, podpirali, tako pa žal ne morejo vsega izvršiti, kar bi rade. Nad vse je Zvezi na srcu invalidsko vprašanje in ne bo mirovala, dokler mariborska in ljubljanska oblast ne prevzame v lasno oskrbo vse one poškodovance in in sicer po življenjskih razmerah in pogojih v dotičnem kraju.

Velikost te podpore odreja za vsak poseben primer s posebnim sklepom županstvo (opštinski sud) iz svojih sredstev.

Člen 328.

Občinska oblastva morajo skrbeti za to, da se v pravem času obdelajo poljedelska posestva siromašnih in samskih obveznikov, če opravljajo ti obvezniki službo pri narodni vojaški sili ob času poljskih del.

Člen 330.

Pravilno in točno dodeljevanje te podpore kakor tudi obdelovanje posestev razlikirajo v prvi vrsti sreska oblastva, v drugi vrsti pa tudi pristojne komande vojaških okrožij in divizijskih oblasti. Za malomarno delanje te podpore in malomarno obdelovanje posestev kakor tudi za malomarno kontroliranje tega, se kaznujejo civilna oblastva po odredbah člena 53 tega zakona, vojaška pa po 341 voj. kazenskega zakona.

Določilo se je, kdaj da bodo večje prireditve Zveze, in sicer glavni skupni sestanek na Brezjah 11. avgusta, v Petrovčah pri Celju za mariborsko oblast na Vnebohod Gospodov, ter slavnostno odkritje veličastnega spomenika v Regaški Slatini dne 2. junija.

Poleg tega bo tudi prihodnje leto kakih 15 odkritij na raznih krajih, ter so že

zabeležena. Za skupen sestanek na Brezjah bo skušala Zveza dobiti četrtinsko vožnjo in za Petrovče polovično. Drugi kraji pa naj obdrže običajne cene. Maša meseca se ponovi sijajna Matičičeva igra »Kalvarija« na prostem, ki je splošno ugajala in vse pretresla do mozga.

Zveza rada daje članom in drugim razna pojasnila, tako glede brezplačnega prevoza ostankov padlih iz tujine v domač kraj, nikakor pa se ne peča z uniformami, ne z medaljami, tudi tirolskimi ne, in to prepušča posameznikom ali občinam. Zveza nosi uniforme sre in duš mož, preizkušanih in trpljenju in ima medaljo zavesti, da dela za blagor človeštva.

Korit ne more nuditi svojim članom, pač pa moštost, ljubezen in zvestobo.

F. B.

Nove knjige in nove skladbe.

Navada je, za Novo leto kupovati in darovati svojim prijateljem kakšno primerno darilo. Pa je večasih človek v zadregi, ker ne ve, s čim pri prijatelju ustregel; tista reč mora biti kaj vredna in pa — preveč poceni tudi ne sme biti, ker sicer se dar ne smatra kot časten. To zadnjo lastnost pa po doslej uveljavljenih navadah takšna darila že morajo imeti. Letos nam tozadevno ni treba dosti izbirati, ker je kakor nalašč izšla par tednov pred prazniki knjiga, ki je za novoletni dar nadvse primerna. Mislim tu Erjavčev »Zgodovino katoliškega gibanja v Slovencih«,

ki jo je izdala ljubljanska Prosvetna zveza za svojo 30 letnico. Ta knjiga ima obe potrebni, spredaj omenjeni lasinosti: dragocena je in njena cena je tudi takšna, da za darilo ni predraga in je vendar treba toliko šteti zanjo, da nihče ne more reči, da se je kdo hotel ž njo le »odkrižati« dolžnosti. Stane 50 Din in se naroča pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 5. — Vsebinska knjige je takšna in tako preprosto pisana, da jo bo z zanimanjem bral prav vsak, ki se količkaj zanima za naše kulturno imetje, kako smo do njega prišli in kdo vse so bili, ki so kazali do njega pot in bili vodniki, vidci in resnični narodni delavci.

Božične skrivnosti. 16 samospevov za bariton in klavir. Na besedilo Vitala Voduška zložil Stanko Premrl. Samozaložba. Neskončno nežnim, iskreno lepim in otroškim božičnim pesmicam je dal Premrl čisto odgovarjajoč glosbeni izraz, tako da ne vemo, ali so Voduškov besede pridobile ob Premrlovih melodijah, ali je Premrlova pesem dobila tak ljubeč polet ob Voduškovih besedah, vsekakor: pesem in muzika se zlivata v čudovit lep biser. Premrlova glasba je znana po svoji kakor v mavrici se prelivačočih barvah, ki take mehko in nežno objemajo dušo. Nikdar ni dolgočasen, nikdar šolski, še njegove trdote se omeče v mehki tebi melodij. Spremljajva ni pretežka. Skladbe toplo priporočamo.

Glasnik presv. Sreca Jezusovega, glasilo Apostolstva molitve za slovenske kraje in častilcev presv. Sreca. Prvak je izšla prva številka Glasnika za l. 1929. V zopet nekoliko povečanem obsegu, s bogato vsebino in zanimivimi slikami. Nekdanji je

9

Nov zapostole. Na Nemškem imajo že dolgo opraviti s Terezo Neumann iz Konnersreutha, ki se ji boje svetniki in sam Kristus prikazujejo. Oni dan je pa na Poljskem 16 letni Młoczek Mierowski začel trditi, da ima prikazni. Ljudem pridiguje na velikem travniku v rojstni vasi blizu Lublina. Včasih ga posluša do 200.000 ljudi.

Operacija črepinje — v prminuti. V Washingtonu preizkušajo nov stroj, ki v 30 sekundah izžaga iz črepinje krog s premerom 2¼ cm. Stroj bo silno olajšal in izpopolnil operacije pri poškodbah na glavi. Odprtine v črepinji ne bodo več pokrivali s srebrnimi ploščami, marveč s kostjo, ki jo bo isti stroj v naravno isti veličini izžagal. Stroj je izumel ob sodelovanju reznih kirurgov Ernst Williams.

Dobro je naredil. Med vojsko so prišli vojaki v neko kmetsko hito. Feldvebel je bahavo vstopil v sobo in vrgel sabljo na mizo: »Zdaj sem jaz tu gospodar!« Kmetič se je ponižno poklonil, šel iz hiše in se kmalu vrnil z gojnimi vilami ter jih

Doma je našel male goste. Tončka, njegova sestra, je vzela s seboj na dom tri Slivnikove otroke: šestletno Ivanko, sedemletno Metko in devetletnega Peterčka. Tončka je bila deklicina botra.

»Saj nisi hud,« je tiho rekla sestra Marku, »ker sem pripeljala otroke s seboj — tako hudo je tam pri sosedu. Peter je ves iz sebe in uhoge sirote so povsod na poti.«

»Da, seveda, kar tu naj ostanejo,« je odgovoril brat; »Peter nima nikogar drugega kot dve tuji ženski, ki ne znata ravnati z otroki; ti trije mali ptički nas ne bodo pojedli.«

LISTEK.

Prijazno je pogladil oroke, ki so se boječe stiskali v kot, kakor tri izgubljene ovčice. Pozno zvečer je šel k Slivniku, da bi molil pri mrliču in Petra nekoliko potolažil. Peter je mrko čepel v nekem kotu ter ni nič slišal in nič videl. Ubogi mož ni bil dostopen za tolažbo.

Ko se je vračal Marko čez nekaj časa domov, je srečal pri vrtni ograji Križnarjevo Gelo, ki je šla kropiti mrliča. Deklica je sprva trmasto našobila usta in je hotela iti kar naprej, nato pa je vendar obstala in vedel, kaj naj reče. Nato je hitro rekel:

»Ti, Gela, ali boš tako prijazna in očetu nekaj sporočila? Reci mu, naj pride prihodnjo nedeljo popoldne v vas v krčmo. Gre za neko važno stvar in je povabljen vsa vas.«

»Naročilo bom že izvršila,« je neprijazno odgovorila deklica. »Toda oče bo vprašal, za kaj gre.«

»Gre... gre za... da, gre za...« je jecljal Osojnik, »no, da, ti že lahko veš. Stvar se tiče cerkve in zvonov. Cerkev hočemo sezidati.«

»Za božje voljo, Marko, kaj praviš?« se je deklica

prestrašila; »saj poznaš mojega očeta in veš, kaj misli o tej stvari!«

Ker je fant molčal, je postalo dekle ljubeznivo in toplo je reklo:

»Prosim te, Marko, ne mešaj se v to stvar — radi menel Naj te ne zapelje par neumnih ljudi.«

»Gela,« je resno odgovoril Osojnik, »sam sem začel to stvar, v mojih rokah leži.«

»Potem je med nama vse končano, Marko, rečem ti, vsa ga konec! — Poznam svojega očeta.«

Križnarjeva hči je polglasno zaihtela.

Osojnik jo je prijel za roko in rekel:

»Gela, pojdi, greva tja do križpota. Marsikaj ti moram povedati in ni treba, da bi naju vsi ljudje slišali.«

Ko sa prišla do tja, je Marko zopet začel:

»Ako bi bilo to kaj slabega, česar sem se lotil, potem bi razumel, da mi odrečeš ljubezen; toda to je veliko, dobro delo.«

»Marko,« se je razvnela deklica, »jaz ti ne odrekam ljubezni, jaz gotove ne; toda moj oče ne bo pušil, da bi se vzela, če se boš z njim skregal. Vsako govornjenje o zvonovih in cerkvi ga silno razburi. Nekaj ima proti tej stvari, a ne vem kaj.«

»Vem, zakaj je proti. Tam gori na Črni steni sem zvedel marsikaj čudnega.«

»Kaj? Na Črni steni?« je boječe vprašala deklica, »ali si bil gori? Ali si videl zvonove?«

»Nisem jih videl, toda vem da so tu.«

Mladi kmet je v kratkem povedal o svojem srečanju s Skobčevim Jožetom in nato nadaljeval:

»Veliko, težko delo je to in dolgo se nisem mogel odločiti, naj se lotim stvari in vzamem nase toliko skrbi in dela. Včeraj pa, ko sem videl, kako je umrla sosedna sama, brez Boga, sem se odločil. — Glej, Gela,

suitki kolegij Maria Lanch (sedaj benediktinska opatija) je dovolil Glasniku ponatisniti več lepih slik, ki jih bo prinašal prihodnje leto. Januarska številka ima še krasno umetniško sliko (izdelano v istem samostanu), ki jo lahko denete v okvir, in kolektor za l. 1929 v dveh barvah. Kdor še ni naročen na Glasnik, naj ga naroči čimprej. Celotna naročnina znaša samo 15 Din. Naroča se pri upravi Glasnika prev. Srca Jezusovega, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9.

Meh za smeh.

Neka gospa je stopila v prodajalno ter je bilo videti, da se ji mudi. Ker je bil sam gospodar prodajalec in ravno stregel neki drugi dami, je prosil vstopivšo, naj nekoliko potrpi. »Nič ne bom čakala«, je ta osorno odvrnila, »dajte mi hitro mišjo past, jaz bi rada vlak ujela.«

»Prej sem ubil pet muh, dve moškega in tri ženskega spola.«

»Kako pa to razločiš?«

»Povsem lahko, samci so lezli po mizi, kjer je bilo polito vino, samice so pa na ogledalu sedele.«

Nekega znanega pisatelja je v kavarni mučil znanec z raznimi vprašanji. »Ali se vam ne zdi, da bo prišel dan, ko vam bo zmanjkalo gradiva, da ne boste imeli več o čem pisati in da si boste morali poiskati drug poklic, ako se boste hoteli pošteno preživljati.«

Avtor je malo pomislil, nato pa dejal: »Nič se ne bojte radi tega. Poglejte sebe, že štirideset let govorite, pa vam še ni zmanjkalo gradiva.«

Zdravnik: »Ali ste sledili mojemu predpisu?«

Bolnik: »Ne, sicer bi si gotovo vrat zlomil. Vaš predpis mi je namrcé veter odnesel skozi okno.«

Gospa v prodajalni: »Povejte mi, ali temu lisičjemu kožuhi nič ne škoduje, ako ga tudi v dežju nosim?«

Prodajalec: »Gospa, ali ste že kdaj videli lisico, da bi hodila z dežnikom?«

Iz Amerike. »Doroteja, ali greš tudi ti volit?«

»Ne, Fredi mi je rekel, da ne morem preje voliti, dokler ne bom dvajset let stara.«

»Kdo pa je to, Fredi?«

»To je moj tretji mož.«

Mama je poslala Minko po jajca in ko se je vrnila, je razložila nesrečo tako: »Mama, jajca so mi padla na tla, toda samo enkrat.«

Že 32 let

stoji v službi bolnih in zdravih, bolečine ublažujoči Ferrerjev Elsalluid, kar je p. hvaljen v mnogorajnih p. izanleah tudi iz na v ših krogov. Upotrebljen na zotrj in zunaj e e kazal uspešen pri reumatoidnih bolečinah, ž. vseh bolečinah pri šibosti, pa tudi drugače kot brza pomoč. Doziva se p. v o. Polkovna steklenica Din 6.—, dvojn Din 9.—. Ako ga n. majjo, naročite ga po pošti za vsi 62 Din n. ravn. st. pri lekarnar u FELLER, STUBICA DONJA, Elsing 16, Hrvatska. — Za prebavo pa: Elsa-kroglice, 6 školjke Din 12.—

Veliki **CENIK** ilustrovani dohite rastinji Z-bite vajte ra od skladstva **MEINEL in HEMOLD** tovarna glasbil, gramofonov in harmonik. K. Lager **MARBOR** Štev. 107 Violine od 85 Din, ročna harmonika od 85 Din, tamburice od 98 Din, gramofon od 345 D n. dalje.

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridele ali iščejo poslov oz. trga obtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Vrtnarskega vajenca

spremem. Poizve »3 v cvetličarni Ba st. Pod Trančo št. 2, Ljubljana.

Plapca za živino kmetiške večje posevo pri Ljubljani. Biti mora brez n. krščenki ter kraljenja živne že vajen. Na-top stube ob novem letu ali malo pozneje. Oskrba v hiš. Plača po dogovoru. — Poizvedba na upravo Domoljuba št. 12491.

Vlča dihurje in polhe kupuje tvrdka Drago Schwab, Ljubljana.

Posestvo z vsemi gospodarskimi poizvi, obsežajoče 12 hektarjev zemlje v prod. Cena po dogovoru. — Jase: Gabrijel, Kamnagara, p. Trebnje

Elektromotor na prodaj 8 konjskih sil 220 napetost, 1220 zantljejev. Več se poizve pri kija. Pavičarjem moštra Gregoriju v Št. Vidu ned Ljubljano

Hiša z vrtno napreda v Dravljah št. 3 pri Ljubljani, prerna za veteobrt. — Cena po dogovoru. —

kako bi bilo nam in ebi, ako bi videla pred seboj svojo zadnjo uro in vroče hrpenela po božji tolažbi, a bi morala umreti brez zakramenta in blagoslova? Kakor hitro bomo imeli cerkev, bo prišel zopet k nam naš Gospod. Kdor bo na zemlji sezidal hišo Onemu, bo tudi On v nebesih dal kotiček.«

Deklica je stisnila zobe in nepotrpežljivo grebla z ного.

»Glej, kakšna krasna stvar je to,« je navdušeno nadaljeval Marko; »iz cerkve se bo razširil blagoslov in milost nad Zagorjem, vsa vas bo srečna radi tega; čez sto in še več let bodo še slavili zgraditeljevo ime v Zagorju. Gela, vedno mislim na to, da bo tudi tvoje ime z zlatimi črkami vpisano v novo cerkveno knjigo.«

»Marko,« je razburjeno rekla deklica, »da bodo le stali najini imeni skupaj, drugo me ne zanima.«

»Lahko bosta stali skupaj, če boš hotela, Gela?«

»Jaz bi že hotela, toda moj oče...«

»Moram pač potrpeti in čakati. Nikdar te ne more oče prisiliti, da bi poročila moža, ki ga ljubiš. Gela, dokler sva si v srehi zvesta, pripadava drug drugemu. Jaz ti bom gotovo ostal zvest in čakal nate, četudi bi bilo treba deset, dvajset let. Toda predvsem moramo sezidati cerkev, naj stane, kar hoče; najprej je naš Gospod, in nato ti, Gela.«

»Ne, ne, deset let ne bom čakal in dvajset še manj,« je strastno odgovorila deklica; »srečna hočem biti in tebe osrečiti, dokler sva še mlada. Zvesta ti bom večno; cda morava se poročiti, kmalu poročiti. Ti se poteguj za zgradbo cerkve, če že ne moreš odnehati, jaz pa se bom potegovala za poroko. Zidanje cerkve in najina poroka se morata izvršiti hkrati. Nikdar ne bom popustila, brez tebe nočem živeti.«

»Ali me imaš res tako rada, Gela?«

»Rajši kot vse na svetu in prej bi skočila v vodo, kot se poročila s kom drugim.«

»Tudi jaz te ljubim, Gela, in bom gotovo vse storil, da se najina sreča ne bo preveč zavlekla. Po tvojih besedah se mi je odvalil kamen od srca, ker vem, da se lahko zanesem nate.«

»In jaz zaupam vate.«

Molče sta si stisnila roke.

III.

Prihodnjo nedeljo se je zbralo pri vaškem gostilničarju kakih trideset mož, posestnikov v Zagorju. Globoko zamišljene so sedele grčeve postave na dolgih klopih, dočim jim je razlagal Osojnik načrt o zidanju cerkve s preprostimi, toda iskrenimi besedami. Ni mu bilo potrebno navesti mnogo vzrokov, da jih je pridobil za stvar; zakaj večini je že leta in leta ležala v srcu vroča želja, da bi imeli lastno hišo božjo. Samo tega niso vedeli, kje naj bi se dobila sredstva za to.

»Prav bi bilo to, in vsa vas bi se veselila, ako bi dobili cerkev,« je rekel Novak iz vasi s svojim tenkim glasom; »toda za to stvar je treba denarja, mnogo denarja, toda mi se še nismo popolnoma opomogli po vojni.«

»Saj imamo gozd, lahko prodamo les,« je rekel Fabjan s hriba; »tudi apnenca imamo dovolj, da ga užgemo, pravitako kamenja in peska. Če bi še sami nekoliko pomagali pri delu, zidovje ne bi tako mnogo veljalo.«

»Tda duhovnika bi morali tudi imeti in župnišče. Račun za vse skupaj bi precej narastel,« se je oglasil Potokar.

»Nahajajo se še stare ustanove, ki so bile prenešene v Pogorje. Te bi morali dobiti nazaj.«

poležil na mizo. — »Kaj to pomeni?« se je zdel feldvebel. — Kmetič: »Mislil sem, če boste s tako velikim nočem rezali, da potrebujete temu primerne vilice!«

Ko se bolnik preleži. Hudo je, če bolnik pride za dolgo časa v posteljo, zlasti če je že pri letih. Tedaj se čisto dogaja, da se preleži tudi v najboljši postelji, koliko šele je trpljenje siromaka, ki leži na trdem. In dogaja se, da zdravniki niti pomoči ne vedo. Po listih se zdaj naznanja neka priprava pomoči; ko bolnik leži dalje časa in se život nekoliko natisne, da postanejo dotična mesta rdeča, je samo treba prerezati limono in s sekomo vsak dan dvakrat rdeča mesta odrgniti. Tako se zabran, da ne nastanejo rane.

Praznovanje. A.: »Ti tvoji čevlji pa gotovo te niso plačani, ker škripljejo.« — B.: »Beži, beži ko bi bilo to res, bi klo-buk tudi škripal.«

Kakor v sv. pisma. Nekemu gospodu, ki se je pred tremi meseci kopal v Doverju na Angleškem, je padla listnica v morje. Pred par leti so ribiči ujeli veliko ribo in našli v njej potopljeno listnico z bankovci vred.

V VSAKÓ HISO "DOMOLJUBA"!

ZIMA

najboljša in najcenejša pri
M. Masterl
tovarna žime
Stražišče pri Kranju.

OBLEKA

iz modrega sukna 465 Din, čevlota 630 Din, kamgarna 990 Din, dolav-ke hlače 55 Din, plače iz sukna 96 Din, kamgarna 160 Din, fantovska obleka iz sukna 140 Din, iz namočne tkanine 62 Din, imska suknja s double-kr. tla 360 Din, dolga 500 Din, fantovska suknja 200 Din, klovnk trpezan 54 Din, f. m. 70 Din, moder-ji 88 Din, iz pliša 125 Din, za za šje diake 180 Din, v o v najboljši kva-
I totir za šila veletrgovina
R. STERMECKI, Cel'e št. 19 Slov.
Zahteva te zastoj takoj lino rovani cenik v ved tso slikami. Kar ne nga n se zamenja ali vrne cenar.
Naročila: ex 500 Din polnino, prosta

DIŠAVE SLON

Razorodaja!

Razprodaja vsakovrstnega blaga za moške in ženske obleke, kamgarni, suknjo, blago za ženske plašče, raznovrstni parhanti za obleke in perilo, različni šifoni in kontenine. Razprodaja se vse blago po razprodajnih cenah, in sicer: kamgarni za moške obleke od 110 Din, razno suknjo za moške obleke od 40 Din, za ženske plašče od 60 Din, volneno blago za ženske obleke, dvojna širina od 34 Din, različni kambriki od 8 Din, vsakovrstni barhanti od 9 Din naprej - Suknena obleka 3-20 m blaga z vso dobro podlogo samo 230 Din. Ne zamudite ugodne prilike nakupiti si dobrih oblačil po izrednih cenah in si s tem prihranite velikih izdatkov. Razprodaja se vse navedenno samo v manufakturnih trgovinah

IVAN KOS

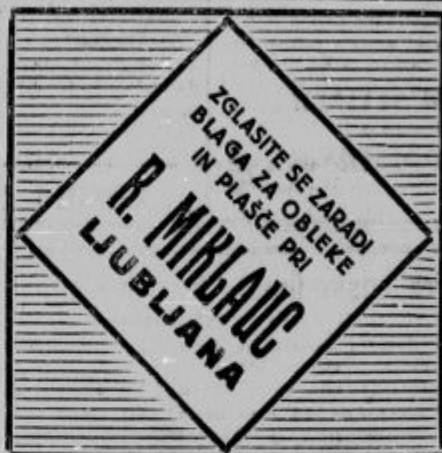
Ljubljana, Sv. Petra cesta 23, zraven zastavljalnice.
Šiška, Celovška cesta — Seidlova hiša.

Za lovce in ribiče

nudi najprimernejša BOŽICNA DARILA trvdka
F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg 9.

Slabi zobje

skvarijo najlepši obraz. Neprijeten duh ust je zapr. Obe hbi odstranite z uporabo krasno osvečujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno z uporabo zobčaste Chlorodont-ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih straneh ter odstranjuje ostankje jedl, ki povzročajo gnuloh. Pukajte najprej z malo tuho Chlorodont-paste, ki stane D.n. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mebke šč tine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem o notu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Leo-Werle A. G., proizvedajo in zastopstvo za Jugoslavijaz Tvornice Zlatorog, Maribor.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic. „Dubled“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le
Jos. Petelinca
Ortizer, Adler
Najnižje cene! Tudi na obroke!
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vezanju brezplačno.
neVteč! a garancija.

HUMANIK

Priporočljiva
božična - darila

108.-

180.-

Za ples v črni
ali sivi barvi,
francoska petla,
isti iz laka Din 215.—
Snežni čevlji

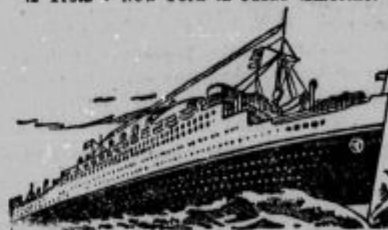
Za ulico črni
s peto
iz usn a
isti rjavi Din 215.—
Čevlji za dom

P. odajalci:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a „PETOVIA“
Maribor, Gosp. ska ulica 17
Celje, Aleksandrova c. sta 1
Ptuj, Slovenski trg „PETOVIA“

Cosulich Line-Trst

Najnov. svetovnozn. ekspresne motorne veljadje
Saturnia in Vulcaina
24.000 ton — 21 mil' hitrosti na uro
Brzovozni promet preko Atlantskega oceana
iz Trsta v New-York in Južno Ameriko.

Zahtevajte tako: brezplačno in točna pojasnila:
Simon Kmetec
zastopnik za Slovenijo in Prekmurje
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13
(Prva cesta desno od kolodvora)

Obveščam kupce srečk

državne razredne loterije, da sem dobil srečke
I. razreda 17. kosa v velikih izbiri.
Cena srečk: cela Din 100.—, dvojna cela
Din 200.— polovična Din 50.—
četrtninska Din 25.—
Kupujte srečke v najsrečnejši kolekturli

M. S. Serdarušič

Tel. 49—68 BEOGRAD, Knj. Ljubice 15.a
Srečke naročite po dopisnici

4 **PREŠERNOVA**
ulica
poleg frančiškanske
cerkve

Tovarna ur
H. Suttner **Ljubljana I.**
Največja zaloge ur, zlatnine in srebrnine.

PREŠERNOVA
ulica
poleg frančiškanske
cerkve

4

CENIK

Zahtevajte bogato ilustrirani cenik s koledarjem, gratis in franco od

H. SUTTNER

Ljubljana I

PREŠERNOVA **4**
ulica

Br. 106. Kovinasta Anker-Boskop . . . Din 49⁰⁰

Br. 111. Kovinasta Anker-Boskop z radiom kavit-kam in kazalec . Din 69⁰⁰

OMIKO — IKO AXO

Br. 105. Budilka okroglo oblike, 16 cm visoka, s prvovrstnim Anker-Ströj-jem . . . Din 64⁰⁰

Br. 106. Isto z radiom št. viškami in kazalec D 84⁰⁰

Br. 8791. Stenska ura z utešmi prvovrstne kva-litete . . . Din 151⁰⁰

Br. 4700. Stenska ura plovčevinska, okrogle oblike, osem-dnevna, prvovrstne kvalitete . . . Din 162⁰⁰

Br. 7001. Am. double kreol . . . Din 19⁰⁰

Br. 7005. Isto, trovrstne D n 33⁰⁰

Br. 7101. 14 karatne slate-reol . . . D 60⁰⁰

Br. 7105. Isto, trovrstne D n 115⁰⁰

W M F

Kupujte samo kina srebrno jedino orodje z znamko WMF
Tovarniška garancija 50 let

H. SUTTNER

Ljubljana I

PREŠERNOVA **4**
ulica

Lastna protokollirana tovarna ur v Švici

Francoska linija - French Line
Cie. Gte. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzoparniki.

Havre—Newyork samo 5 1/2 dni čez morje.

V Južno Ameriko, Argentino, Čile, Uruguay vsak teden iz Havre, Bordeaux in Mar ilje: Cie Chargeur-Réunis, Sud-Atlantique Transports Maritimes.

Izvrstna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno.

Vsa pojavnila daje brezplačno zastopnik
IVAN KRAKER, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35

POZORI

Double za površnike in suknje, velurje za damske plašče, sukno in kamgarne za obleke, barhenda, celirje, šifone, druke, platno za rjuhe itd., pletenine, trikotažo, galanterijo, kakor tudi vedno sveže špecerijsko blago. Vam nudi po vedno najnižji konkurenčni cenil, le

MODNA TRGOVINA

LUDVIK BOLTIN, LOGATEC

Opozarjam Vas, da si pred nakupom raznega blaga ogledate mojo bogato zalogo, vabim pa tudi ženinice in neveste, da si preskrbijo pri meni najboljše in najcenejše blago. Pri večjem odjemu dam znatne popuste.

POZORI

POZORI!

200 moških oblek

POZORI!

iz prvovrstnega češkega sukna razprodam skoraj za polovično ceno po

Din 500⁰⁰— in 600⁰⁰—

Prodaja se vrši od 3. do 31. decembra 1928.

Po neverjetno nizkih cenah se bodo prodajali tudi vsi drugi konfekcijski izdelki kakor: deške in fantovske obleke, raglani, površniki, zimski suknjiči, usnjati suknjiči, dežni plašči itd.

Konfekcijska industrija **Josip Ivantič** Dunajska cesta št. 7

Ne zamudite ugodne prilike!

Lastni kem naših
Diablo separatorjev Želj
Srečen Božič
in
Novo leto

ter se priporoča

Diablo separator A. B.

LJ. KLEIN, ZAGREB, Račkoga ulica 5a

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 2057, 2470 in 2979.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzoslav.: Gospobanka.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000⁰⁰—, vloge nad Din 300,000.000⁰⁰—.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**